

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ

ಡಾ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯ
ಎನ್. ವಿಶ್ವನಾಥ್

ಸುಮೇರು ಸಾಹಿತ್ಯ
5/1, ನಾಗಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560020

SRI SRIKANTESHWARA SHATAKAM

by Dr. S. Srikantha Sastri

Translated by N. Vishwanath

Published by:

Smt. Sumitra Darshan for Sumeru Sahitya,
5/1, Nagappa Street, Seshadripura,
Bengaluru - 560 020.

First Edition: 1975

Second Edition: 2017

Pages:

Paper used: 70GSM NS Maplitho

Price: ₹75/-

Cover Photo & Design by:

Sri S.L. Ravi Shankar

Back Cover Photo:

Painting by Sri Ramu

Distributor:

Kamadhenu Pustaka Bhavana
5/1, Nagappa Street,
Seshadripura
Bengaluru - 560 020.
Ph: 94494 46328

Typeset & Print by:

Gayathri Prints
232/4 4th Main Srinivasanagar
Bengaluru - 560 050.
Ph: 080-26699367
gayathriprints@gmail.com

ಈ ಕೃತಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮನಾದ
ದಿವಂಗತ ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥನಿಗೆ
ಸಮರ್ಪಣೆ

ಡಾ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ದ್ವಿತೀಯ ಪುತ್ರನಾದ
ಪ್ರೊ|| ಎಸ್. ನಾಗನಾಥ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಡಾ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ 'ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು ಡಾ|| ಟಿ. ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಅದು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ 57ನೇ ಸಂಪುಟ 3ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1957ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. 1925ರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ 7-10-1966ರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರೆಂದೂ, 4.3.1974ರ ಫಾಲ್ಗುಣಶುದ್ಧ ದಶಮಿಯ ಭಾನುವಾರದಂದು ನಂಜನಗೂಡಿನ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆಂದು ದೊರೆತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಲಿಖಿತದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಸಂಪಾದಕರು.

“ಈ ಶತಕದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಳಿಕ ಸದ್ಯದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಫುಟವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಏನು ಕಾರಣವೋ ಏನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ, ಪದ, ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ಲುಪ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಈ ಲೋಪದಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥಕ್ಷೇಶಗಳೂ ಛಂದೋದೋಷಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಿದ್ದುಪಾಟುಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಪಾದಕೀಯವಾದ ಸವರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಇತರ ಪಾದಗಳ ಕೊನೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವೃತ್ತದ ಹೆಸರನ್ನು ಆಯಾ ವೃತ್ತದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ.”

ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಲೇಖಕರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಿಕರ ರಚನೆಗಳೂ ಸೇರಿರುವ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟ 87 ರಿಂದ 117ರ ನಡುವೆ ಲಿಖಿತವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1070ರಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಗವರ್ಮಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ರಚಿತವಾದ 'ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿ ಶತಕ'ವೇ ಈಗ ದೊರೆತಿರುವ ಮೊದಲ ಶತಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ. 'ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಕೃತಿಗೆ 'ಜ್ಞಾನಸಾರ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೂ ಇದೆ. “ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತ” ಛಂದಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಚೂಡಾಮಣಿ ಶತಕದ ವಸ್ತು ವೈರಾಗ್ಯ.

ಹರಿಹರ ಕವಿಯ 'ಪಂಪಾಶತಕ' 'ರಕ್ಷಾ ಶತಕ'ಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಇವು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಜೀವನದ ಆತ್ಮಗೀತೆಗಳಂತೆ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1300 ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ 'ಹರಿಹರ ಸೋಮೇಶ್ವರ' ಎಂಬ ಶತಕವನ್ನು ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸೋಮ ಎಂಬ ಕವಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಶತಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು.

13 ರಿಂದ 16ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಶತಕಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಪದ್ಯಗಳ ಷಟ್ಪದಿಗಳ ಶತಕಗಳೂ ಇವೆ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಬಹುಪಾಲು ಶಿವನ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡುವ ಕೃತಿಗಳು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1557ರಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನಾಕರ ಕವಿಯು ತ್ರಿಲೋಕಶತಕ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಷಟ್ಪದಿ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ ಅಥವಾ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಭರ್ತೃಹರಿಯ ಶತಕತ್ರಯವನ್ನು ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರೂ ಭರ್ತೃಹರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ 'ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕ'ಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕವೃತ್ತಗಳಾದ ಚಂಪಕಮಾಲೆ, ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ, ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಸ್ವಗ್ಧರೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎರಡು ಮಂದಾಕ್ರಾಂತ, ಒಂದು ಮಾಲಿನಿ ವೃತ್ತ ರಚನೆಗಳಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 102 ವೃತ್ತಗಳಿವೆ. ಗರಳಪುರೇಶ್ವರನಾದ (ನಂಜನಗೂಡಿನ) ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ (ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ) ಕರುಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಚತುರ್ವಿಧ ಕವಿತಾವಿಚಕ್ಷಣ, ಸರ್ವಭಾಷಾ ವಿಶೇಷವಿಚಕ್ಷಣನೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಶುಂಡಾಲಪಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಂಠ ಮನೀಷಿ ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಶೈಲಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ರಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ-ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ' ಎಂಬ ಪದ. ಅದರ ಅರ್ಥ ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರಾ ಎಂದಿದ್ದರೂ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಯೋಗ. 'ಶಿವಾಧನ' ಎಂಬ ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿ ಅರ್ಥದ ಪ್ರಯೋಗವೂ ವಿಶೇಷ. ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾಸ ಪದಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು

ದೇಸಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. 'ಕುಳಿವೆಟ್ಟು' ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ 27ನೇ ಪದ್ಯ, 'ನರರೋಳ್ ನೀನೆ ಬೆಡಂಗಳೈ' ಎಂಬ 38ನೆಯ ಪದ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ದೇಸಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

'ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿದೊಡೆನ್ನ ರೂಪಮದಮು' (33ನೇ ಪದ್ಯದ) ರಚನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕವಿಯ ದೀನ ಸ್ವಭಾವ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

'ಶಿವಭಕ್ತ ವ್ರಜಕಿತ್ತು' (156ನೇ ಪದ್ಯ) ರಚನೆ, ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿ ರೂಪವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. 58ನೇ ಪದ್ಯ ಶಿವನ ನಾಟ್ಯಭಂಗಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ 61ನೇ ಪದ್ಯ ಅವನ ಯೋಗಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು, ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ ರಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ 'ದಮುನೋ ದೇವಃ ದ್ವಿಶಾನಾಂ' ಮುಂತಾದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೊಸಗನ್ನಡ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಶ್ರೀ ನೆಲಮಂಗಲ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಅವರು ಶ್ರಮಸಾಧ್ಯವಾದ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮುಡಿಸಿದ ಕರೀಟದಂತಿದೆ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಅವರ ಅನುವಾದ.

ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೊಂಡೇಕೊಪ್ಪ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಎರಡನೆಯ ಪುತ್ರ. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ 'ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ' - ಹೊಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಿತವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ. ಇಂತಹ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ರಚನೆಗಳು ಅವರಿಂದ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಲೀ ಎಂಬ ಆಶಯ ನನ್ನದು.

ಕೈದಾಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಗಣೇಶ
ಮಾಗಡಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-23

ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ

(ಸಂ) ಟಿ. ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ

(ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 1930ರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇರಿ, 1960ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಡಾ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ. ಎ., ಡಿ.ಲಿಟ್., ಅವರು 'ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ' ಎಂಬ ಈ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃಗಳು. ಇವರು 5-11-1904ರಲ್ಲಿ ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು, 1974ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೂಲಾಧಾರಗಳು' (ಇಂಗ್ಲಿಷ್), 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ', 'ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ' ಮುಂದಾದುವು ಇವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳು.

ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸೊಂಡೆಕೊಪ್ಪ* ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಸ್ಥಳವಾದರೂ ತಾವು ಜನ್ಮ ತಳೆದ ಸ್ಥಳ ನಂಜನಗೂಡು ಎಂಬುದರಿಂದಾಗಿ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧಿದೈವ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಂದು ತೋರುವುದು. ಇದನ್ನು 1925ರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ 7-1-1966ರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರೆಂದು, ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ, 4-3-1974ರಲ್ಲಿ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10 ಗಂಟೆಗೆ, (ಪಿಳ್ಳೆಯವರ ಪಂಚಾಂಗರೀತ್ಯಾ ಮಾರ್ಚ್ 3, 1974 ಎಂದಾಗುವುದು) ಕ್ಷೇತ್ರದ ದೇವತಾಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆಂದೂ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯ ಲಿಖಿತದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಶತಕದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಳಿಕ ಸದ್ಯದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರತಿಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಏನು ಕಾರಣವೋ ಏನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ, ಪದ, ಪಂಚೈತಿಗಳು ಉಪ್ಪವಾಗಿರುವಂತೆ

*ಸೊಂಡೆಕೊಪ್ಪ ಗ್ರಾಮವು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು. ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮರು ವಿಂಗಡಣೆಯ ನಂತರ ಈ ಗ್ರಾಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಗೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ತೋರುವುದು. ಈ ಲೋಪದಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥಕ್ಷೇಶಗಳೂ ಛಂದೋದೋಷಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಿದ್ದುಪಾಟುಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಪಾದಕೀಯವಾದ ಸವರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಇತರ ಪಾದಗಳ ಕೊನೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವೃತ್ತದ ಹೆಸರನ್ನೂ ಆಯಾ ವೃತ್ತದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಅಪ್ರಕಟಿತವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯ, ಈ ಶತಕದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಡಾ|| ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಅವರು ಪ್ರಕಟನೆಗಾಗಿ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಲೇಖಕರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಿಕರ ರಚನೆಗಳೂ ಸೇರಿರುವ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟ 87ರಿಂದ 117ರ ನಡುವೆ ಲಿಖಿತವಾಗಿದೆ.-ಸಂ.)

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಡಾ|| ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರೀ (1904-1974) ಇವರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾಗಿ, ಡಾ|| ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀ ಇವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿರುವ (ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ “ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ” ಸಂಪುಟ 57-ಸಂಚಿಕೆ-3) ಇದರ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ. ಅನುವಾದಕ : ನೆಲಮಂಗಲ ವಿಶ್ವನಾಥ.

ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ

ಶಾ|| ವಿ|| ಶ್ರೀಗೌರೀಘನನಿಸ್ತುಲಸ್ತನಯುಗಾಗ್ರಭ್ರಾಜಿ ಕಾಶ್ಮೀರಸ
 ದ್ರಾಗಾಲಂಕೃತವಕ್ಷಮಂಬರಸರಿದ್ವಾರ್ಬಂದು ಸಂದೋಹಸಂ
 ಯೋಗಾರಾಜಿತ ರಾಜಶೇಖರನಕಾಂಡಕ್ರೇಡನಾಲೋಲನಾ
 ನಾಗಾಶ್ಲಿಷ್ಠನಖಂಡಸೌಖ್ಯ ಸದನಂ ತಾಂ ಮಾಳ್ಕೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಮಂ ||1||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀ ಗೌರೀ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಕುಚಾಗ್ರಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿರುವ
 ಕಾಶ್ಮೀರ ಕೇಸರಿಯ ಕಾಂತಿಪೂರ್ಣ ವರ್ಣಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವು ಅಲಂಕೃತ
 ಗೊಂಡಿರುವವನಾದ, ಆಕಾಶದಿಂದಿಳಿದ ಗಂಗಾದೇವಿಯ ಜಲರಾಶಿ-
 ಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಟೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತವೂ
 ಇಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವನಾದ, ಸರ್ಪಗಳನ್ನೇ
 ಆಭೂಷಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶರೀರದಲ್ಲೆಡೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವನಾದ, ಸದಾ
 ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸುಖಕ್ಕೆ ತವರುಮನೆಯಾಗಿರುವನಾದ, ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಮಗೆ
 ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಲಿ.

ಉ|| ಅಂಬರಕೇಶ ಗೌರಿವದನಾಂಬುಜಬಂಭರ ಮತ್ತಹಸ್ತಿಚ
 ಮಾರ್ಂಬರ ಬಂಭರಾಭ ಗರಕಂಧರ ತುಂಬರುನಾರದಸ್ತುತಾ
 ಶಂಬರದೈತ್ಯ ಮದಡಂಬರ ಜ್ಯಂಭದರಾತಿದಂಭದೋ
 ಸ್ತಂಭವಿಡಂಬನಾ ಗರಪುರೀಶ್ವರ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||2||

ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸಿದ ಕೇಶಗಳುಳ್ಳವನೇ, ಗೌರೀದೇವಿಯ ಮುಖಕಮಲದ
 ಮಧುವೀಂಟುವ ದುಂಬಿಯೇ, ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರನೇ, ಅಮೃತ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ
 ಸುರಾಸುರರು ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಲಾಹಲ
 ವಿಷವನ್ನೀಂಟಿದ ಕಾರಣ ದುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕಂಠವುಳ್ಳ ವಿಷಕಂಠನೇ, ತುಂಬುರು
 ನಾರದರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ಶತ್ರುವಾದ ಶಂಬರಾಸುರನು ಮದವೇರಿ

ಅಟಾಟೋಪಮಾಡಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ತೋಳ್ಬಲವನ್ನು ಅಣಕಿಸಿ
ಅಡಗಿಸಿದವನೇ, ನಂಜನಗೂಡು ನಗರಿಯ ಅಧಿದೇವತೆಯೇ ಶಂಕರಾ!
ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ! ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ! ಪಾಲಿಸು.

ಉ|| ಶೀಲಯಶೋವಿಶಾಲ ಧೃತಶೂಲ ನಿಟಾಲವಿಲೋಚನಾನಲ
ಜ್ವಾಲ ದಯಾಲವಾಲ ಗಜಚರ್ಮದುಕೂಲ ದಿನಾಂತತಾಂಡವಾ
ಲೋಲ ಕರೋಟಿಮಾಲ ಯಮಿಜಾಲಹೃದಬ್ಜಮರಾಳ ಮಂಡಿತ
ವ್ಯಾಳ ದಿಗಂತರಾಳನಿಬಡಿೀಕೃತವಿಗ್ರಹ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಾ ||3||

ಅರ್ಥ: ಶೂಲಪಾಣಿಯೇ! ಎತ್ತೆತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ನಿನ್ನ ಶೀಲ ಕೀರ್ತಿಯು
ಹರಡಿಹುದು. ನಿನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವವನೆ,
ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರನೇ, ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವವನೇ,
ರುಂಡಮಾಲಾಧರನೇ, ದಯೆಯೇ ಮಡುಗಟ್ಟಿದವನೇ, ಸಂಯಮಿಗಳಾದ
ಯೋಗಿಗಳ ಹೃದಯ ಕಮಲಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಸದಂತೆ ಸದಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ,
ಸರ್ಪಭೂಷಣನೇ, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಆವರಿಸಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವನೇ,
ದುಷ್ಟ ಸಂಹಾರಕನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ, ರಕ್ಷಿಸು.

ಉ|| ದೈನ್ಯಜನಾವದಾನ್ಯ ದುರಿತವ್ರಜಶೂನ್ಯ ದಿವೌಕಸೌಘಸ
ನ್ಯಾನ್ಯ ಪಿಶಾಚಿಸೈನ್ಯ ವಿಮಲಾಗಮಜನ್ಯ ಸಮಸ್ತಪುಣ್ಯಸಾ
ದ್ಗುಣ್ಯ ಗುಣೈಕಗಣ್ಯ ಯಮಿವರೈವರೇಣ್ಯ ಶರಣ್ಯ ನಿತ್ಯತಾ
ರುಣ್ಯ ಶಿವಾಧವಾ ಗರಪುರೀಶ್ವರ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||4||

ಅರ್ಥ: ದೀನಜನರಿಗೆ ಉದಾರವಾಗಿ ವರದಾನ ಮಾಡುವವನೇ, ದುಷ್ಟ ಜನರ
ಸಮೂಹವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುವವನೇ, ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದ ದೇವತೆಗಳ
ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಸೈನ್ಯ ಹೊಂದಿರುವವನೆ,
ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಗಮಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವವನೇ, ನಾವು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಗಳ
ಫಲವಾಗಿ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುವವನೇ, ಗುಣಾತಿಶಯದಿಂದ ಗಣ್ಯನಾದವನೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ
ಸಂಯಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಶರಣು ಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವನೇ,
ಕುಂದದ ತಾರುಣ್ಯದವನೇ, ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ, ನಂಜನಗೂಡು ದೊರೆಯೇ,
ಶಂಕರಾ! ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ!

ಮ|| ೧|| ಶ್ರಿತಸಂರಕ್ಷಣದೀಕ್ಷ ದಕ್ಷಮದಶಿಕ್ಷಾದ್ಧಕ್ಷವೀಕ್ಷಾ ವಿವಿ
 ಜಿತಹರ್ಯಕ್ಷ ಮುಮುಕ್ಷುಪಕ್ಷ ವಿಲಸತ್ಪಾಲಾಕ್ಷ ಗೌರೀಕುಚಾಂ
 ಚತವಕ್ಷ ಕ್ಷಿತಿಭ್ಯನ್ನುತಾಕ್ಷಯಸುಧಾಲಕ್ಷ್ಮಪ್ರಭಾಕ್ಷಾಳಿತಾ
 ಯತಕೋಟೀರ ರಿಪುಕ್ಷಯೇಕ್ಷಣವಿಚಕ್ಷಾಭೀಷ್ಠ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾ ||5||

ಅರ್ಥ: ಶರಣು ಬಂದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ದೀಕ್ಷೆ ತೊಟ್ಟವನೇ, ಅಹಂಕಾರಿಯಾದ ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಾ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿ ಅವನ ಮದವಿಳಿಸಿದವನೇ, ವಿನಿರ್ಜಿತ ಹರ್ಯಕ್ಷನೇ, ಮೋಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವವನೇ, ಹೊಳೆವ ಹಣೆಗಣ್ಣವನೇ, ಗೌರೀ ದೇವಿಯ ಕುಚಗಳ ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವು ಆಲಿಂಗನಗೊಂಡವನೇ, ಪರ್ವತರಾಜನಾದ ಹಿಮವಂತನಿಂದ ಸ್ತುತಿಗೊಂಡವನೇ, ವಿಶಾಲವಾದ ಜಟಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯಿಂದ ತೊಳಗುತ್ತಿರುವವನೇ, ಶತ್ರುಸಂಹಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣನೇ, ಬೇಡಿದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಕರುಣಿಸುವವನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಶಾ||೧|| ವಿದ್ವನ್ಮಂಡಲಕುಂಡಲೀಂದ್ರ ಭುಜಗಾಲಂಕಾರ ಭಕ್ತವಜ್ರಾ
 ಪದ್ವಲ್ಲಿವಿಲಸಲ್ಲವಿತ್ರ ಭುವನಾವಾಸಿಸ್ತವಾಪಾತ್ರ ರಾ
 ಜದ್ವಹ್ನೀಂದ್ವರ್ಕವಿಲೋಚನಂ ಪ್ರಭು ಕೃಪಾಂಭೋರಾಶಿ ಪೂರ್ಣೇಂದು
 ಪದ್ವಾರಾನ್ನಿಧಿ*ಶೈಲರಾಜತನಯಾವಕ್ರಾಬ್ಜಬೃಂಗಂ ಹರಂ ||6||

ಅರ್ಥ: ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಮಂಡಲಿಗೆ ಕುಂಡಲೀಂದ್ರನೇ, ಸರ್ಪಭೂಷಣನೇ, ಭಕ್ತ ಜನರಿಗೆ ತೊಡರುವ ಆಪತ್ತುಗಳೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಕುಡುಗೋಲಿನಂತಿರುವವನೇ, ಭೂಲೋಕವಾಸಿಗಳಿಂದ ಸದಾಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೇ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರೇ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿರುವ ತ್ರಿಣೇತ್ರನೇ, ಪ್ರಭುವೇ, ಕೃಪಾಸಾಗರನೇ, ಪರ್ವತಗಳ ರಾಜನಾದ ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳ ಮುಖಿಕಮಲವನ್ನು ಅರಸುವ ದುಂಬಿಯೇ, ಹರನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಮಂದಾಕ್ರಾಂತ|| ರಾಜದ್ರಾಜದ್ಯುತಿಜಿತತನು ಪ್ರಸ್ಫುರತ್ಯಾಂತಿಸಂಧ್ಯಾ
 ತೇಜಃಪುಂಜ ಪ್ರಶಮನ ಜಟಾಜೂಟಾ ಬದ್ಧೇಂದುಖಂಡಂ

*ಸಂ

ಭ್ರಾಜದ್ವಾಘ್ರಾಜಿನನುರಗಘನಾಭೂಷಣಂ ಶಂಕರಂ ಸ
ದ್ಯೋಜಾತಂ ನೀಡುಗೆ ಚರಸುಖಂ ಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶಲಿಂಗಂ ||71||

ಅರ್ಥ: ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ಶರೀರ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ತೊಳತೊಳಗುವ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಂತಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಸೂಸುವ ಚಂದ್ರಖಂಡವನ್ನು ಜಟಾಜೂಟದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನೇ, ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮವನುಟ್ಟವನೇ ಹೆಡೆ ಬಿಟ್ಟ ಹಾವುಗಳೆ ಆಭೂಷಣವಾಗಿರುವ ಶಂಕರಾ! ಸದ್ಯೋಜಾತ! ನಮಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡು, ಶ್ರೀ ಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧೧|| ನುತಪಾಕಾರಿದಿಗಂಗನಾಚರಣಲಿಪ್ತಾಲಕ್ತಕಾರಕೃನಿ
ರ್ಜಿತಕಾಯದ್ಯುತಿ ನಾಗಚರ್ಮಧರನುದ್ಯತ್ನೈರವಕ್ತ್ರಾಂಬುಜಂ
ಸಿತದಂಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಭೆ ತಾಂ ಪಳಂಚಿ ದಶದಿಗ್ಧಂತೀಂದ್ರದಂತಾಳಿಯಂ
ಧೃತಿಯಂ ಗೈಯುತ ವಾಮದೇವನೇವಂ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||8||

ಅರ್ಥ: ಪೂರ್ವ ದಿಗಂಗಳೆನೆಯು ತನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿದ ಅರಗಿನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಮೆರೆವ ಶರೀರ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರಧರನೇ, ಕಮಲದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ಸೂಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ನಿನ್ನ ಶುಭ್ರ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭೆ ಫಲಫಲಿಸೆ ದಿಗ್ಧಂತಿಗಳ ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಅದರಿಂದಲೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಕಾಂತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ ಧೈರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ವಾಮದೇವನೇ, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಪ್ರ|| ಕಾಲಾಂಭೋವಾಹದೇಹಂ ಘನಡಮರುಗ ಖಟ್ಟಾಂಗ ಶೂಲೋಗ್ರ ಖಡ್ಗ
ವ್ಯಾಳಾಳಿ ಸ್ಥಾರಪಾಶಾಂಕುಶ ಸಿತಜಪಮಾಲಾಂಕಿತಂ ಫಾಲನೇತ್ರಂ
ಜ್ವಾಲಾಜಾಲಪ್ರಭಾಭಾಸಿತನುರುತರ ರುಂಡಾಳಿ ದಂಷ್ಟ್ರಾಳಿಯಿಂದಂ
ನೀಲಗ್ರೀವಂ ಮಹೇಶಂ ಪೊರೆಗನಿಶಮಘೋರಸ್ವರೂಪಂ*||9||

ಅರ್ಥ: ಶಂಕರಾ! ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಕಾಂತಿ ಕಾಲಮೇಘದಂತಿಹುದು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಖಟ್ಟಾಂಗ ಶೂಲ ಉಗ್ರಪಾಶ ಅಂಕುಶ ಈ ಆಯುಧಗಳನ್ನು, ಡಮರುಗವನ್ನು, ಶುಭ್ರ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನೇ, ಹಣೆಗಣ್ಣಿನೇ, ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯ ಜಾಲಂದಿದಾವೃತನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ರುಂಡ

ದಂಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ನೀಲಕಂಠನೇ, ಮಹೇಶನೇ, ಅಘೋರ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಪ್ರ|| ನೀಲ ವ್ಯಾಳೇಂದ್ರ ಭೋಗಾಂಚಿತ ನವಮಣಿ ಕಿಮ್ಮೀರಿತ ಪ್ರೋಲ್ಲಸದ್ಧಿ
ವ್ಯಾಲಂಕಾರಂ ಕಪಾಲಾವಳಿ ಡಮರುಗ ಖಡ್ಗಾಕ್ಷಮಾಲಾವಿಲಾಸಂ
ಕೇಳೀಕೌತೂಹಲಂ ಶಂಕರನಭಯಕರಂ ರಕ್ತವಾಸಂ ಮಹೇಶಂ
ನೀಲಗ್ರೀವಂ ಶಿವಂ ತತ್ಪುರುಷನೇವನಾ ಶ್ರೀಕರಂ ಕ್ಷೇಷಕಂಠಂ||10||

ಅರ್ಥ: ನಾಗಭೂಷಣನೇ, ನೀಲನಾಗೇಂದ್ರನ ಹೆಡೆಯ ನವ ಮಣಿಗಳು ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಳಕು ನಿನಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಿದೆ. ಡಮರುಗ, ಖಡ್ಗ, ಕಪಾಲಗಳ ಮಾಲೆ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಅಖಂಡವಾದ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವೆ. ಶಂಕರನೇ, ಅಭಯಂಕರನೇ, ಕೆಂಪು ಉಡುಗೆಯವನೇ, ಶಂಕರನೇ, ಮಹೇಶನೇ, ನೀಲಕಂಠನೇ, ಶಿವನೇ, ತತ್ಪುರುಷನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಮಂದ್ರಾಕ್ರಾಂತ|| ರಾಜತ್‌ಜ್ಯೋತ್ಸಾ ಧವಳಿತ ದಶಾಶಾವಿಶಾಲಂ ಸುರೇಂದ್ರ
ಭ್ರಾಜತೋಟೀರಮಣಿಘ್ನಣಿ ನೀರಾಜಿತಾಂಘ್ರಿದ್ವಯಂ ಪಂ
ಕೇಜಾತ ಪ್ರೋದ್ಧವನುತಚಿರಿತ್ರಂ ವ್ಯಷಾಧೀಶನೇತ್ರಂ
ರಾಜೇವಾಕ್ಷಂ ಗರಳಧರನೀಶಾನರೂಪಂ ಮಹೇಶಂ ||11||

ಅರ್ಥ: ನಿನ್ನ ಮುಡಿಯೇರಿದ ಚಂದ್ರಮನು ಪಸರಿಸಿದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದ ತೊಳಗುವ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತಿರುವೆ. ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಇಂದ್ರನು ನಿನ್ನಡಿಗಿ ಮಣಿವಾಗ ಅವನ ತಲೆವಣಿಯ ಬೆಳಕು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನೀರಾಜನವೆತ್ತಿದಂತಿದೆ. ಕಮಲೋದ್ಭವನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತು ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಮಲದಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿರುವವನೇ, ನಿನ್ನ ನೇತ್ರಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ವಿಷಧರನೇ, ಈಶಾನರೂಪನೇ, ಮಹೇಶನೇ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಶಾ|| ೧|| ಪಾರಾವಾರಗಭೀರ ಭೀರಹಿತ ಭೀರುವ್ರಾತ ಸಂತ್ರಾತ ಹೃತ್
ಸ್ವಾರಾಂಭೋರುಹಭೃಂಗ ಭೃಂಗಿನಟನಾಲೋಲಾತ್ಮ ಶೈಲಾತ್ಮಜಾ

ಸ್ತೂರಾಕಾರ ಮನೋವಿಹಾರ ನಿಜಭಕ್ತಾನಲ್ಲ ಕಲ್ಲದ್ರುಮಾ

ಸ್ತೋರಾಸ್ಯಾಂಬುಜ ಶಂಕರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||12||

ಅರ್ಥ: ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ! ನಿನ್ನದು ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ಭಯವೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೂ ಬರಲಾರದು. ಭಯಗೊಂಡವರ ಭಯ ನೀಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವನು ನೀನು. ಭಕ್ತರ ಹೃದಯ ಕಮಲದ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಝೇಂಕರಿಸುವ ದುಂಬಿ ನೀನು. ನಿನ್ನ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಭೃಂಗಿಯು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟವನೇ, ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಿಗೆ ಮನ್ಮಥರೂಪಿಯಾಗಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಡಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಡುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿರುವವನೇ, ತುಂಬು ಮುಗುಳುನೆಗೆಗೊಡಿದ ಮುಖಕಮಲದವನೇ, ಶಂಕರಾ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧|| ಸುರಸಂತ್ರಾಣ ಭವಪ್ರಮಾಣ ಜಿತಜ್ಯಂಭತ್ಪಂಚಬಾಣ ಕ್ಷಮಾ

ಧರಕನ್ಯಾ ಹೃದಯೇಶ್ವರೇಣಧರ ವೇಣುಧ್ವಾನ ಸಂಧಾನ ಸಂ

ಗರ ಸಂರಕ್ಷಣ ಸುಪ್ರವೀಣಜನ ಪಂಚಪ್ರಾಣ ಪುಣ್ಯೋದಯಾ

ಧರನಿರ್ಮಾಣ ಜಿತಾರಿಹೂಣ ಗರಳಗ್ರೀವಾ ಶಿವಾಧೀಶ್ವರಾ ||13||

ಅರ್ಥ: ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳ ರಕ್ಷಕನೇ, ಭವಪ್ರಮಾಣನೇ, ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಗೆದ್ದವನೇ, ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹೃದಯೇಶ್ವರನೇ, ಜಿಂಕೆಯ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಹಿಡಿದವನೇ, ಕೊಳಲ ನುಡಿಸುತ್ತ ರಾಗ ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವವನೇ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವನೇ, ಕುಶಲರಾದ ಜನರಿಗೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣದಂತೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವವನೇ, ಪುಣ್ಯೋದಯಾಧರ ನಿರ್ಮಾಣ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಹೂಣರನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೇ, ವಿಷಕಂಠನೇ, ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ, ರಕ್ಷಿಸು.

ಮ|| ೧|| ಹರ ಗಂಗಾಧರ ಕಾಲಸಂಹರ ನಿಟಾಲಾಕ್ಷಾಗ್ನಿ ಭಸ್ಮೀಕೃತ

ಸ್ಮರ ದಕ್ಷಾಧ್ವರಹಾರ ಶೈಲಧರ ಭೂಮೀಭೃತ್ಸುತಾಧೀಶ್ವರಾ

ಗರ ಸಂಹಾರ ಮಹಾಸುಖಂಕರ ನಿಜಾರ್ತವ್ರಾತಚೀತೋದ್ಧರಾ

ಸುರಸಂಸೇವಿತ ಶಂಕರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||14 ||

ಅರ್ಥ: ಹರನೇ, ಗಂಗಾಧರನೇ, ಯಮನನ್ನು ಗೆದ್ದವನೇ, ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಉರಿಯಿಂದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಿಡಿದವನೇ, ಅಹಂಕಾರಿಯಾದ ದಕ್ಷನ ಯಾಗವನ್ನು ಧ್ವಂಸ

ಮಾಡಿದವನೇ, ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದ ಒಡೆಯನೇ, ಪರ್ವತರಾಜಸುತೆಯ ಪತಿಯೇ, ತ್ರಿಭುವನಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸುವಂತಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದವನೇ, ಅಳತೆಗೆ ನಿಲುಕದ ಆನಂದವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವವನೇ, ಆಪತ್ತಿಗೊಳಗಾದವರೆಲ್ಲರ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕನೇ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುವವನೇ, ಶಂಕರಾ! ನಂಜನಗೂಡಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ರಕ್ಷಿಸು.

ಉ|| ಶ್ರೀದ ಜನಪ್ರಸೀದ ಗತಖೇದ ರಿಪ್ರಪ್ರಚಯಪ್ರಮಾದನಿ
ಭೇದ ಸುಮಪ್ರಸಾದ ಸಮುದಂಚಿತನಾದಕಳಾಪ್ರಮೋದ ನಿ
ವೇದವಿಷಾದಬಾಧ ಸಮರಾಂಗಣಯೋಧ ಶುಭ್ರಪ್ರವಾದ ಪ್ರಾ
ಸಾದ ಕೃತಾದ್ರಿಶೃಂಗ ಗರಕಂಧರ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||15||

ಅರ್ಥ: ಸುಖ-ಸಂಪತ್ತು ಕೀರ್ತಿ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ಶ್ರೀದನೇ, ಭಕ್ತಜನರ ಪಾಲಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನೇ, ಬೇದವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದವನೆ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದವನೇ, ಅಲೆಯಲೆಯಾಗಿ ಮೇಲೇಳುತ್ತ ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯನ್ನು ಆನಂದಿಸುವವನೇ, ನಿರ್ವೇದ ವಿಷಾದಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವವನೆ, ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದೂ ವಿಚಲಿತನಾಗದವನೇ, ಮಂಗಳಕರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವವನೆ, ಪರ್ವತಶಿಖರವನ್ನೆ ಅರಮನೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನೇ, ವಿಷಕಂಠನೇ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ, ರಕ್ಷಿಸು.

ಉ|| ದಿವ್ಯ ಜನೈಕಸೇವ್ಯ ನಿಗಮಾಗಮಭಾವ್ಯ ವಿಶುದ್ಧಕರ್ಮ ದ್ರ
ಷ್ಟವ್ಯ ಪರಿಸುತವ್ಯ ವಿಮಲಾವ್ಯಯರೂಪ ಸಮಸ್ತಭಕ್ತಮಂ*
ತವ್ಯ ವಿನಿರ್ಜಿತವ್ಯಥನ ಸದ್ವ್ಯವಹಾರ ಮಹಾಘ್ರಸಂಘಹಂ
ತವ್ಯ ಶಿವಾಧವಾ ಗರಪುರೀಶ್ವರ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||16||

ಅರ್ಥ: 1. ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವೆಗೊಂಬವನೇ, ವೇದ-ಆಗಮಗಳಿಂದ ಗೌರವಾದರಗೊಂಡು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೇ, ಕಳಂಕರಹಿತವಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವಾಗಿ ದರ್ಶನ ನೀಡುವವನೇ, ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಭಾವಿಸುವವನೆ, ವಮಲವಾದ ಅವ್ಯಯರೂಪನೆ, ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಂದಲೂ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವವನೇ, ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದವನೇ, ಸದ್‌ವ್ಯವಹಾರಿಯೇ, ನಮ್ಮ ಮಹಾ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವವನೇ, ಪಾರ್ವತೀರಮಣನೇ, ಗರಪುರೀಶ್ವರನೇ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ! ರಕ್ಷಿಸು.

ಉ|| ಧೈಯ ! ಶ್ರಿತಪ್ರಮೇಯ ನಿಗಮಾಯತರೂಪ ವಿಹಾಯಸಾಪಗಾ
 ಧೇಯ ಶ್ರಿತಾರ್ತಸಜ್ಜನವಿಧೇಯ ವಿಮಾಯ ಮಾಯಜ ಜಗ*
 ನ್ಮಯ ಪಾರಿಷದಾದಿ ಸಂಸ್ಕೂಯ ಯಮೀಶ್ವರಗೇಯ ಮನ್ಮನಃ*
 ಪ್ರೇಯ ನಿರಾಮಯ ಪ್ರಮಥರಾಯ ಶಿವಾಧವ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ||17||

ಅರ್ಥ : ಭಕ್ತಜನರಿಂದ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯನಾದವನೇ, ಆಶ್ರಿತ ಜನರು ಅರಸುವ
 ಗುರಿಯೇ, ನಿಗಮಾಗಮಗಳಂತೆ ವಿಶಾಲರೂಪಿಯೇ,

ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶದಿಂದ ಧುಮ್ನಿಕ್ಕಿದ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು
 ತಡೆದು ಜಟಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನೇ, ಆಪತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮೊರೆಯಿಡುವ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಒಲಿದು
 ರಕ್ಷಿಸುವವನೇ, ಮಾಯಾತೀತನೇ, ಮಾಯೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನೆ,
 ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನೆ,

ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರದವರಾದ ಪ್ರಥಮ ಗಣಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ
 ಸಂಯಮಿಗಳಿಂದ ಭಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನೇ,
 ಯಾವುದೇ ರೋಗಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದವನೇ, ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನೇ,
 ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ! ರಕ್ಷಿಸು.

ಮ|| ೧|| ಗಿರಿಜಾನಾಥ ವರಪ್ರದಾತ ನುತ ಭಕ್ತವ್ರಾತ ವೀತವ್ಯಥಾ
 ಶರಜನ್ಮೇಭ ಸುವಕ್ರತಾತ ಸುಮನಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತನಿರ್ಣೀತ ಸಂ
 ಗರ ವಿಖ್ಯಾತ ಮಹೋಕ್ಷಕೇತನ ಸುರಭಾಂಡ ಪ್ರಭೂತ ಪ್ರಭಾ
 ಕರ ಸಂಘಾತನಿಭಾಂಗ ಶಂಕರ ಹರಾ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||18||

ಅರ್ಥ : ಗಿರಿಜಾನಾಥನೇ, ವರಪ್ರದಾತನೇ, ಭಕ್ತ ಗಡಣದ ವ್ಯಥೆಗಳನ್ನು
 ನೀಗಿಸುವವನೇ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮತ್ತು ಗಜಮುಖರ ತಂದೆಯೇ, ಅರಳಿದ ಹೂವಿನಂತೆ
 ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವವನೇ,

ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದವನೇ, ಬಾವುಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾವೃಷಭನನ್ನು ಅಂಕಿತವಾಗಿ
 ಹೊಂದಿರುವವನೇ, ಸುರರ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದವನೆ,
 ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸೇರಿದ ಹಲವಾರು ಸೂರ್ಯರ ಒಗ್ಗೂಡಿದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ
 ಶರೀರದವನೇ, ಶಂಕರನೇ, ಹರನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನೇ, ರಕ್ಷಿಸು.

ಚಂ|| ಧುರಧರಧೀರ ಧೀಜನವಿಚಾರವಿಶಾರದ ಶಾರದೇಂದುಶೇ
ಖರ ಖರರೋಚಿಪಾವಕವಿಲೋಚನ ಮಾರಮದಾಪಹಾರ ಶಂ
ಕರ ಕರುಣಾಸುಧಾರಸ ಪ್ರಸಾರಿತ ಸಾರಸನೇತ್ರ ಭೂಮಿಭ್ಯ
ಧ್ವರಧರ ನೀಲಕಂಧರ ಶಿವಾಧವ ಕಿಂಕರ ಸೇವ್ಯ ವಿಗ್ರಹಾ ||19||

ಅರ್ಥ: ಧುರಧರಧೀರನೇ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವನೇ, ಸ್ವಚ್ಛ ಶರತ್ಕಾಲೀನ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿಖಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನೇ ಧಗಧಗಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನೇ, ಮನ್ಮಥನ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದವನೇ, ಶಂಕರನೇ, ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಅಮೃತ ರಸವನ್ನು ಹರಿಸುವ ಕಮಲಾಕ್ಷನೇ, ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಹಿಮಾಲಯವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದವನೆ, ನೀಲಕಂಠನೇ, ಗಿರಿಜಾನಾಥನೇ, ಕಿಂಕರಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವನೇ, ಶಂಕರನೆ ರಕ್ಷಿಸು.

ಚಂ|| ನಿರವಯವಾತ್ಮ ನಿರ್ಮಲ ನಿರಂಜನ ನಿಶ್ಚಲ ನಿತ್ಯನಾಮ ನಿ
ರ್ಜರವರ ನೀರಜಾತಭವ ನೀಡಜವಾಹನುತಾಂಘ್ರಿ ಪದ್ಮನಿ
ರ್ಭರತರರೂಪ ನೇತ್ರ ಶಿಖಿ ನಿರ್ಜಿತ ನಿರ್ಜರ ವೈರಿ ನಾಕನಿ
ರ್ಯುರಿಧರ ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿಖಿಲಾಗಮ ಸಂಸ್ತುತ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಾ ||20||

ಅರ್ಥ: ನಿರಾಕಾರನಾದ ಪ್ರಮಾತ್ಮನೆ, ನಿರ್ಮಲನೇ, ಯಾವುದೇ ಅಂಟಿಲ್ಲದವನೇ, ನಿಶ್ಚಲನೇ, ಸದಾ ಸ್ಮರಿಸಲ್ಪಡುವವನೆ, ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಹಂಸವಾಹನನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸ್ತಿತಿಸಲ್ಪಡುವವನೇ, ಉಗ್ರರೂಪದ ಕೆಂಡಗಣ್ಣಿನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನೇ, ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಿಳಿದ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ಜಟಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನೇ, ಯಾವ ವಿಕಾರವನ್ನೂ ಹೊಂದದವನೇ, ಸಮಸ್ತ ಆಗಮಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೇ, ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಈಡಾಗದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನೇ, ನಂಬುಂಡೇಶ್ವರಾ! ಸಲಹೆನ್ನನು.

ಮಾಲಿನಿ|| ಅಮರ ಸುಮನ ದಿವ್ಯಾವೋದ ಸಂವಾಸಿತಾಂಗಂ
ವಿಮಲವಿಶದ ಕೀರ್ತಿಕ್ಷಾಳಿತಾಶಾಂತರಂಗಂ
ನಮಿತಸುರವಧೂಟೀಕೇಶಪುಷ್ಪಾಳಿನೀಸಂ
ಭ್ರಮರವಮುಖರೀಕೃತ್ಪಾದನೀರೇಜಯುಗ್ಮಂ ||21||

ಅರ್ಥ: ಅಮರಲೋಕದ ಪುಷ್ಪಗಳ ದಿವ್ಯವಾದ ಸೌರಭದಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಂಗಗಳು ಸುವಾಸಿತಗೊಂಡಿವೆ. ವಿಮಲವಿಶದ ಕೀರ್ತಿಕ್ಷಾಳಿತ ಆಶಾ ಅಂತರಂಗನೇ, ನಿನ್ನ ವಿಮಲವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಶುಭ್ರಗೊಂಡ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿದವನೇ, ದೇವಲೋಕದ ಕನ್ಯೆಯರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾಗ ಅವರು ಮುಡಿದ ಹೂಗಳಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮುಸುರಿದ ದುಂಬಿಗಳು ನಿನ್ನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಬಳಿ ಗುಂಜಾರವ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ, ಪ್ರಭೋ! ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೨೨|| ಮದವಚ್ಚುಂಡಾಲ ದರ್ಪಾಪಹನಖಿಲ ಜಗತ್ಪಾಲಕಂ ಫಾಲನೇತ್ರಂ
ಮದನಾಟೋಪಾಪಹಾರಂ ಭುಜಗಪರಿವೃಥಾಲಂಕೃತಾಂಗಂ ಶುಭಾಂಗಂ
ಕದನ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಭೀಮಂ ಸಕಲ ಗುಣಗಣೋದ್ಧಾ ಮನೀಶಂ ಮಹೀಭೃ
ತ್ಸದನಂ ಚಂದ್ರಾವತಂಸಂ ಗರಳಪುರಾಧೀಶ್ವರಂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠಂ ||೨೨||

ಅರ್ಥ: ಮದವೇರಿದ ಗಜಾಸುರನ ದರ್ಪವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದವನೇ, ಅಖಿಲ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನೇ, ಹಣೆಗಣ್ಣವನೇ, ಮನ್ಮಥನ ಆಟೋಪವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದವನೇ, ನಿನ್ನ ಅಂಗಗಳು ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿವೆ. ಶುಭಾಂಗನೇ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಗೆ ಭಯಂಕರನೇ, ಸಕಲಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಅತಿಶಯನಾದವನೇ, ಈಶನೇ, ಪರ್ವತವಾಸಿಯೇ, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಆಭರಣವಾಗಿ ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನೇ, ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಶಿವನೇ, ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹು.

ಮ|| ೨೩ || ನತನಾನಾಮರಕಾಮಿನೀ ಕಚಭರಾಂಭೋಜಾಸವಾಸಕ್ತಪ
ಟ್ಟದ ಸಂದೋಹ ನಿನಾದಮುಣಿ ಸಕಲಾಶಾಭಿತ್ತಿಯಂ ತೀವಿರಲ್
ಸ್ಥಿತವಕ್ತ್ರಂ ಕರುಣಾಮೃತಂ ಸ್ರವಿಸಿ ನಾಕ ಹ್ರಾದಿನೀ ವಾಃಕಣಂ
ಶ್ರಿತರಂ ಪಾಲಿಕೆ ನಿತ್ಯಮುಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||೨೩||

ಅರ್ಥ: ದೇವತ್ಪ್ರೀಯರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ಗಳಿಗೆ ಎರಗುವಾಗ ಅವರು ತುಂಬು ಹೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ತಾವರೆಗಳ ಮಕರಂದವನ್ನು ಈಂಟಲು ಕವಿದ ದುಂಬಿಗಳ ಸಂದಣಿಯ ಗುಂಜಾರವು ಹೊಮ್ಮಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ತಟ್ಟುತ್ತಿರಲು, ನಿನ್ನ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆಗೂಡಿದ ಮುಖವು ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಕರುಣಾಮೃತವು ಜಟೆಯಲ್ಲಿರುವ

ಅಮರ ಗಂಗೆಯ ಸೀರ್ಪನಿಗೊಡನೆ ಬೆರತು ಸೇಚನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆಶ್ರಿತ ಜನರಾದ
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅನುದಿನವೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಿ, ದೇವಾ! ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧||ಅರವಿಂದಾಸನ ವಾಸವಾದ್ಯಮರ ಪೂಜಾ ಭಾಜನಂ ಕ್ಷೀರವಾ

ಧೀರುಡರ್ಕಾಗ್ನಿವಿಲೋಚನಂ ಘನಜಟಾಜೂಟಂ ಮೃಗಾಂಕಾಂಕಿತಂ

ಗರಕಂಠಂ ಭುಜಗೇಂದ್ರ ಭೂಷನಮರಾರಾತಿವ್ರಜದ್ವಂಸಿ ಶಂ

ಕರನೀಗೈಲ್ಲರಭೀಷ್ಮಮಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರೇಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||24||

ಅರ್ಥ: ಚತುರ್ಮುಖನಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ ಈ ದೇವತೆಗಳು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿರುವ ಮುಕ್ಯಣ್ಣನೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ,
ಮೃಗಾಂಕಿತನೇ, ವಿಷಕಂಠನೇ, ಸರ್ಪಭೂಷಣನೇ, ದೇವತೆಗಳ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ದ್ವಂಸ
ಮಾಡುವವನೇ, ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲರ ಮನೋಭೀಷ್ಮಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸು. ನಂಜನಗೂಡಿನ
ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧ || ಪರಿಪಂಥಿ ಪ್ರಚಯಾಧಿನಾಯಕಯಶಃ ಕರ್ಪೂರ ನೀರಾಜನಂ

ಹರಪಾದಾಂಬುಜಮಂ ಪ್ರದೀಪಿಸೇ ಸುರಸ್ಮೋತಸ್ವನೀವಾಃಕಣಂ

ಸುರವಿದ್ವಿಟ್ಟಪಾಲಚಯದೊಳ್ ಘಂಟಾರವಂ ಗೈಯೆ ಬಂ*

ಧುರಮಾದತ್ತು ಶಿವಾರ್ಚನಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರೇಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||25||

ಅರ್ಥ: ಶತ್ರು ಸಮೂಹದ ಅಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಕರ್ಪೂರದ ದೀಪ ಶಿವನ
ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲು, ದೇವತೆಗಳ ನದಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು, ಶಬ್ದ
ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಹತರಾದ ತಲೆಬುರುಡೆಗಳ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ
ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆ
ಮನೋಹರವಾಯಿತು.

ಮ||೧|| ನಮಿತಾರಾತಿ ಸಮಸ್ತಲೋಕ ವಸುಧಾಧೀಶೋತ್ತಮಾಂಗಾಗ್ರರ

ತ್ವ ಮಯೂಖದ್ಯುತಿ ಪುಂಜ ಪಿಂಜರಿತ ಪಾದಾಂಭೋಜನುದ್ಯದ್ವಿಹಾ

ಯಮಣೀಂದ್ವಗ್ನಿ ವಿಲೋಚನಂ ಶ್ರಿತಾಜನಾಭೀಷ್ಮ ಸಂದಾಯಕಂ

ಯಮಿ ಸಂಸ್ತುತ್ಯನುಮಾಧವಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರೇಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||26||

ಅರ್ಥ: ಸೋತ ಶತ್ರುಗಳು ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳ ರಾಜರುಗಳು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಎರಗಿದಾಗ ಅವರು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತಿವೆ. ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ಅಗ್ನಿಗಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿರುವವನೇ, ಆಶ್ರಿತ ಜನರ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವವನೇ, ಸಂಯಮಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೨|| ಕು(ಳ) ವೇಟ್ಟುಂ ನಿಜಗೇಹಮಾಗೆ ಕು(ಳ)ವಾರ್ ಗಂಗಾಂಬುವಂತಾ(ಳು)ಪ
ಜ್ಜಳಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ಕುಳಿರ್ಗದಿರನಾಂತುತ್ತಂಗ ಗೇಶಾಗ್ರದೊಳ್*
ಕುಳಿವಾರ್ ಪನ್ನಗರಾಜನಂ ಧರಿಸಿ ನೇತ್ರಾಪಾಂಗದಿಂ ಭಕ್ತ ಸಂ
ಕುಲತಾಪಾರ್ಚಿಯನಾರಿಸೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||27||

ಅರ್ಥ: 1. ಆ ತಣ್ಣನೆಯ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವು ನಿನ್ನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ, ಆ ತಣ್ಣವೆತ್ತ ಜಲಧಾರೆಯ ಗಂಗೆ ನಿನ್ನ ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ತಂಗದಿರ ಚಂದ್ರನು ನಿನ್ನ ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಜಟೆಯೇರಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ತಣ್ಣನೆಯ ತನುಗಳ ಹಾವುಗಳನ್ನೆ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವೆ - ಹೀಗೆ ತಂಪಿನ ಆಗರವೆ ಆಗಿರುವ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನೇ, ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಟವನ್ನು ಹರಿಸಿ ತಂಪೆರೆದು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಕಾಡುವ ಕ್ಷೇಶಗಳೆಂಬ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸು, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಶ್ರ|| ಪ್ರಾಲೇಯೋತ್ತುಂಗ ಶೈಲ ಪ್ರಥಮ ಶಿಖರದೊಳ್ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರಸ್ತ್ರೀ
ಕೇಳಿ ಕೋಲಾಹಲಂ ಮಂಜುಳ ಲಸದಮೃತಾಸಾರಮೆಂಬಂತೆ ವೇಣು
ವ್ಯಾಲೋಲಾಯತ್ತಗೀತಂ ಪಸರಿಸಿ ಸುರರಾಡ್ಡಕ್ಕಿನೊಳ್ ಸಾಯಂ ವಧೂಟೀ*
ನೀಲಾಂಭೋಜಾಂಘ್ರಿ ಲಾಕ್ಷ್ಮರಸಮಮರೆ ಶಿವಾಧೀಶನಾಟ್ಯಂ ಸುರಮ್ಯಂ ||28||

ಅರ್ಥ: ಎತ್ತರವಾದ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಧರರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಕೋಲಾಹಲವೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರಲು, ವೇಣುವಾದನದ ಕಿವಿಗಿಂಪಾದ ಗೀತೆಯು ಇದು ಅಮೃತದ ಸಾರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲೆಯಲೆಯಾಗಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾವಧುವು ತನ್ನ ನೀಲಕಮಲದಂಥ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಬಳಿದ ಅರಗಿನ ರಸದ ಕಾಂತಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿರಲು, ಆ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ,

ಶಿವಾಧೀಶ! ಪಾರ್ವತೀರಮಣ! ನೀನು ನಡೆಸಿರುವ ತಾಂಡವನಾಟ್ಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮ||ಸ್ರ|| ಇದು ಕಾಲಾಬ್ಧಧ್ವಾನಮಿಂತೀ ಡಮರುಗ ನಿನದಂ ತಾನೆನಲ್ ನೀಲಕಂಠಂ*
 ಗದು ಚಿತ್ತೋತ್ಸಾಹಮಂ ಜನಿಯಿಸೆ ನಲಿವನ್ನಂ ಘನಧ್ವಾನಮಿಂಬಾ*
 ದದು ಕಾಕೋಲಾಂಕಿತಂಗೆಂದೆನೆ ಘನರವದಿಂ ಸಂತತೋತ್ಸಾಹಮುಂ ಪೊ
 ಣ್ಣಿದುದಾ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಂಗೆನೆ ಸುರುಚಿರಮಾ ತಾಂಡವಂ ಕ್ಷೆಲ್ವಳಕಂಠಾ*||29||

ಅರ್ಥ: ಕಾಲಮೇಘಗಳ ಗುಡುಗುಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ನಿನ್ನ ಡಮರುಗದ ನಾದವು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ನಿನಾದದಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡು ನೀನು ನಲಿದು, ಪ್ರಿಯವಾದ ಆ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ನಿನ್ನ ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯವು ನೋಡಲೆಷ್ಟು ಸೊಗಸು! ಓ! ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||ಸ್ರ||ಪಟುಪಾಪಧ್ವಾಂತ ವಿದ್ವಂಸನ ಖರಕಿರಣಂ ಭಕ್ತಹೃತ್ತದ್ವಸದ್ಂ
 ಕುಟಿಲ ಕ್ರೂರಾರಿಸಂಶಿಕ್ಷಣಚಣನಮರಾಧೀಶಪೂಜ್ಯಂ ಸುರೇಜ್ಯಂ
 ನಿಟಲಾಕ್ಷಜ್ವಾಲ ಭಸ್ವೀಕೃತ ಮದನಮದಂ ಚಾರು ಚಂದ್ರಾರ್ಧಚೂಡಂ
 ವಟುರೂಪಂ ಶೈಲಚಾಪಂ ಗರಳಪುರಾಧೀಶ್ವರಂ ಕ್ಷೆಲ್ವಳಕಂಠಂ ||30||

ಅರ್ಥ: ನಾವು ಮಾಡಿದ ಘೋರವಾದ ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ಉಚ್ಚಾಟಿಸುವ ಚಂಡಕಿರಣ ನೀನಾಗಿರುವೆ. ಭಕ್ತರ ಹೃದಯಕಮಲ ವಾಸಿಯಾಗಿರುವೆ. ಕುಟಿಲರೂ ಕ್ರೂರರೂ ಆದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣನಾಗಿರುವೆ. ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದಲೂ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವೆ. ಹಣೆಗೆಣ್ಣಿನ ಉರಿಯಿಂದ ಮನ್ಮಥನ ಮದವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿದವನು ನೀನು. ಸುಂದರನಾದ ಅರ್ಧಚಂದ್ರನು ನಿನ್ನ ಶಿಖೆಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಟುರೂಪದಲ್ಲಿರುವವನೆ ತ್ರಿಪುರಾಸುರ ಸಂಹಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನೆ ಬಿಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡವನೇ, ನಂಬುಂಡೇಶ್ವರಾ! ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||ಸ್ರ|| ವಿಮಲೌಕಾರ ಸ್ವರೂಪಂ ಸುರಗಿರಿ ವರಚಾಪಂ ಖರಾಂಶುಪ್ರತಾಪಂ
 ಸಮನಸ್ಸಂಸ್ತೋತ್ರ ಪಾತ್ರಂ ದುರಿತಹರ ಚರಿತ್ರಂ ನಿಟಲಾಗ್ನಿನೇತ್ರಂ*
 ಭ್ರಮಿತಪ್ರಾಙ್ ಪಾಪಕರ್ಮಂ ದೃತಮದಗಚರ್ಮಂ ಹಿಮಾದ್ರೀಂದ್ರ ಹರ್ಮ್ಯಂ|
 ಅಮಿತಾನಂದಾಂತರಂಗಂ ಕರಕಲಿತಕುರಂಗಂ ಗರಗ್ರೀವಲಿಂಗಂ ||31||

ಅರ್ಥ: ವಿಮಲವಾದ ಓಂಕಾರ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಸುರಗಿರಿಯಾದ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಬಿಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡವನೇ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯೇ, ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೇ, ಭಕ್ತರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದೇ ಶೀಲವನ್ನಾಗಿಕೊಂಡವನೇ, ಹಣೆಯ ಕೆಂಡಗಣ್ಣವನೇ, ನಾವು ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸುವವನೇ, ಮದಿಸಿದ ಗಜದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಉಟ್ಟಿರುವವನೇ, ಪರ್ವತಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾದ ಹಿಮಾಲಯವನ್ನು ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನೇ, ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಆನಂದ ತುಂಬಿದ ಅಂತರಂಗವುಳ್ಳವನೇ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ! ಲಿಂಗರೂಪಿಯಾದ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಪಾಲಿಸು.

ಶಾ|| ೧|| ಆದಿಬ್ರಹ್ಮನಮೋಘಭಾವನವರತ ಸ್ವಾತಂಶ್ರಾಂತವಿ*

ದ್ಯೋದೋರಾಶಿ ಕಲಾಕಲಾಪ ಸುಗುಣಾವಾಸಂ ಮಹಾಘೌಘವಿ

ಚ್ಛೇದೋತ್ಸಾಹ ಸನತ್ಯುದಾರನುರು ನಾದವ್ಯಂತರಾಧಿಷ್ಠಿತಂ

ಭೇದಾತೀತನುಮಾಧವಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||32||

ಅರ್ಥ: ಆದಿಬ್ರಹ್ಮನೂ, ಅಮೋಘ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ತಪಸ್ವಿಯೂ, ಸತತವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಸುಗುಣಗಳಿಗೆ ಮನೆಯೂ, ಮಹಾಪಾಪನಾಶಮಾಡುವ ಉತ್ಸಾಹವುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮನೂ, ಉದಾರ ಗುರುವೂ, ನಾದಮೂರ್ತಿಯೂ, ಭೇದಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದವನೂ ಆದ ಈ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನು ಉಮಾಪತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಶಾ|| ೧|| ನಿನ್ನ ನೋಡಿದೊಡೆನ್ನ ರೂಪಮದಮುಂ ಕಷ್ಟಾಯಮುಂ ಶೌರ್ಯಮುಂ

ಬನ್ನಂಬಟ್ಟುವು ಬಟ್ಟಿಯಿಂ ನಡೆದು ಕರ್ಮಪ್ರಗ್ರಹಾಬದ್ಧನಾ

ದೆನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಪಾಲಿಸಾರಿಸಿ ಕೃಪಾಪೀಯೂಷದಿಂ ತಾಪಮಂ

ತ್ವನ್ನಾಮಸ್ತವಚಿತ್ತಮಿತ್ತು ಪೊರೆಯೈ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||33||

ಅರ್ಥ: ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವಾದುದೇ ತಡ, ಓ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ರೂಪಮದ ಸೊಗಸುಗಾರಿಕೆ ಶೌರ್ಯಗಳು ಸೋತು ಅಡಗಿಹೋದವು. ಕರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಸಲಹು. ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯೆಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ನನ್ನ

ತಾಪಗಳನ್ನು ಆರಿಸು. ನಿನ್ನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ತೊಡಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡು, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ, ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ಶ್ರುತಿಮಾರ್ಗಂ ಹಿತಮಲ್ಪು ಸರ್ವವಿಷಯವ್ಯಾಪಾರಮಂ ಕಲ್ಪು ಸ
 ದ್ಧತಿಯೋಳ್ ವರ್ತಿಪೆನೆಂದು ಪೋಗಿ ಬಯಲಾದೆಂ ನಾ ಬಳೆಂದಿಂ ಗಡಾ
 ಗತಿ ಕೆಟ್ಟಂತೆವೊಲಾಯ್ತು ರಕ್ಷಿಸು ಹರಾ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ*||34||

ಅರ್ಥ: ವೇದೋಕ್ತ ಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆಯಿಂದ ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಯೂ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿರರ್ಥಕವಾದವು. ನಾನು ಆಯಾಸಪಟ್ಟುದಷ್ಟೆ ಬಂತು. ಆಶ್ರಯವೇ ತಪ್ಪಿಹೋದಂತಾಯ್ತು. ದಾರಿಗಾಣದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಸಲಹು, ಹರನೇ, ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ನವಿರುಣ್ಣಿ ಮದೀಯ ಹೃದ್ಧನದೋಳ್ ಸಾರ್ತಂದು ನಿಂದೈ ಮನೋ
 ಭವ ವಿಧ್ವಂಸಿ ವಿಹಾಯಕೇಶ ನಯನಾನಂದಾಶ್ರು ಪೋಣ್ಣಿತ್ತು ಸಂ
 ಭವಿಸಿತ್ತಂದು ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ತವ ಪಾದಾಂಭೋಜ ಸಂಸೇವನಾ
 ಸರ್ವ ಸಂಸಕ್ತಿ ಶಿವಾಧವಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||35||

ಅರ್ಥ: ಅಂದು ನೀನೆನ್ನ ಬಳಿ ಸಾರಿ ನನ್ನ ಹೃದಯಭವನದಲ್ಲಿ ನಿಂದಾಗ ನನಗೆ ಆನಂದವುಳ್ಳಿ ರೋಮಾಂಚನವಾಯ್ತು, ಆನಂದಭಾಷ್ಣ ಸುರಿಯಿತು. ಓ ಮನ್ನ ಧ್ವಂಸಿ, ವಿಹಾಯಕೇಶ (ಆಕಾಶದಗಲಕ್ಕೂ ಜಟಿಗಳು ಹರಡಿರುವವನೇ), ಅಂದೇ ಅದಾಗಲೇ ನನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸವಾಯ್ತು; ಅಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಸೇವೆಯೆಂಬ ರಸಪಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನೆಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿತು. ಓ ಶಿವಾಧವನೇ, ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನೇ!

ಉ|| ಮುಕ್ತಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಪಾಪಚಯಮಂ ತವಿಸಲ್ಕಿ ಪದಾಂಬುಜಾರ್ಚನಾ
 ಸಕ್ತಿ ವಿವೇಕಮಾರ್ಗದೊಳಮೋಘ ಸುರಕ್ತಿ ಮಂಜುಳೋರಾ*
 ದ್ಯುಕ್ತಿ ವಿನೂತ್ನ ಶಕ್ತಿ ಭವಮುಕ್ತ ವಿವಿಕ್ತ ಸದುಕ್ತಿ ಪ್ರರಾ*
 ವ್ಯಕ್ತವ ನೀಡಜಪ್ರಮೆನಗೈದೆ ಶಿವಾಧವ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||36||

ಅರ್ಥ: ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ! ಮುಕ್ತಿಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನವರತ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ನನಗೆ

ನೀಡು. ಕೂಡಿಬಿದ್ದು ಬೆಳೆದಿರುವ ಪಾಪಗಳ ಗಂಟನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಪದಕಮಲಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡು. ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿವೇಚನೆಮಾಡುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದೃಢವಾದ ಮಗ್ಗತೆಯನ್ನು ನೀಡು. ಅಹಿತ ಭಾವನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ನುಡಿಯುವ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡು. ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಪ್ರೀತಿ ತೋರು, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧|| ಶಿವನಂ ನಂಬದೆ ಶಂಕರಾಘ್ರಿಯುಗಮಂ ನಾನರ್ಚಿಪೆಂ ಶೈಲಜಾ
ಧವನಂ ಪೂಜಿಪೆ ನೀಲಕಂಧರನ ಪೂತವ್ಯಕ್ತಿಯಂ ನೋಳ್ಳಿನಾ
ಭವನಂ ಸಂಸ್ಮರಿಪೆಂ ನಿಟಾಲನಯನ ವ್ಯಾಪಾರಮಂ ಕೇಳ್ವ ಪೆಂ
ಸ್ತವಿಪೆಂ ರುದ್ರನಜಸ್ರಮುಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||37||

ಅರ್ಥ: ಶಿವನೇ, ನಿನ್ನನ್ನೆ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಶಂಕರನೇ, ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ವತಿ ಪತಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀಲಕಂಠನಾದ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ದರ್ಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭವನೇ, ನಿನ್ನದೇ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದು ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತಗಳ ಕಥೆಯನ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ರುದ್ರನೇ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನೇ, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನೇ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸದಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮ||೧೧|| ನರರೋಳ್ ನೀನೆ ಬೆಡಂಗೆನ್ನೈ ಸುರಜನವ್ರಾತಂಗಳೋಳ್ ವಪ್ರಿಯೈ
ಧುರದೋಳ್ ಕಾಲಕೃತಾಂತನೈ ತರುಗಳೋಳ್ ಕಲ್ಪದ್ರುಮಂ ಕುಂಭನೀ
ಧರ ಸಂಘಾತದೋಳಾ ಹಿಮಾದ್ರಿ ಯಮಿವರ್ಯೌಘಂಗಳೋಳ್ ಕಾಶ್ಯಪಂ
ಹರ ನಿನ್ನಂತೆ ವೋಲಾರ್ ಜಗತ್ಪಮುಖರೈ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ||38||

ಅರ್ಥ: ಪುರುಷರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಲುವ, ಅತ್ಯಂತ ಚಿತುರ; ದೇವಾಧಿದೇವರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಯಮಸ್ವರೂಪ ನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಮರಗಿಡಗಳ ನಡುವೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಸಂಯಮಿಗಳ ಗಡಣದಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಯಪನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಹರನೇ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸರಿಗಟ್ಟುವವರನ್ನು ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣೆ.

ಮ||ಪ್ರ|| ವಟಭೂಜಾತೋಪಕಂಠಸ್ಥಿತನಮಲತರ ಪಾದ್ಮಾಸನಾಸೀನಮಧ್ಯ*
 ಜಟಿಯಿಂ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಂದನುಪಮಶಿರೋಮಂಡನಂ ಕುಂಡಲೀಂದ್ರ
 ಸ್ಫುಟವಿಸ್ಫಾರಸ್ಥಿತಾಮೌಕ್ತಿಕ ಕಿರಣಘಟಾಘಟ್ಟಿತಂ ಶಿಷ್ಯವ್ರಾತೋ
 ತ್ಯಟಶಂಕಾತಂಕಮಂ ವಾರಿಸುವನನಿಶಮುಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿದೇವಂ||39||

ಅರ್ಥ: ಆಲದ ಮರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ
 ಕುಳಿತು ಜಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಆಲಂಕೃತವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವವನೂ,
 ವಾಸುಕಿಯ ಸ್ಫುಟವಾದ ಹೆಡೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಕಿರಣಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ
 ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವನೂ, ದಕ್ಷಿಣಾ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಆದ ಶಿವನು ಶಿಷ್ಯಸಮೂಹದ
 ಉತ್ಕಟವಾದ ಅನುಮಾನ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಸದಾ ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮ||ಪ್ರ|| ಘನಭೀತಾರ್ತಸ್ವನಂ ಪರ್ಬಿದುದಖಲದಿಶಾಘಟಮಂ ಕ್ವುಬ್ಧಸಪ್ತಾ
 ಬುನಿಧಾನಂ ಭೀಷಣಂ ಭೋರ್ಗರೆದುದಸುರಾಮರ್ತ್ಯ ನಾಗೇಂದ್ರ ಮರ್ತ್ಯಾ
 ತನಿನಾದಂ ಭೀಕರಂ ಪ್ರೋಣ್ಮಿದುದು ಲಯವರಾಹಂ ಕಾಡಲಂದೈದೆ ಭಕ್ತಾ
 ವನದಕ್ಷಂ ಕ್ರೂರದಂಷ್ಟದ್ವಯಮನೊಡನುರೋಭಾಗದೊಳ್ ಭೂಷಮಾಂತ್ಯ
 ||40||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹಾವತಾರವೆತ್ತಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು
 ನೋಡುತ್ತಾ ಭೀತರಾದವರು ಮಾಡಿದ ಆರ್ತನಾದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಹಬ್ಬಿ
 ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡ ಸಪ್ತ ಸಾಗರಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಭೋರ್ಗರೆಯತೊಡಗಿದವು.
 ಅಮರರು ಅಸುರರು ನಾಗಗಳು ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಭೀಕರವಾಗಿ ಹಾ-ಹಾ ಎಂದು
 ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಭಕ್ತ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾದ ಶಿವನೇ,
 ನೀನು ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಆ ಲಯವರಾಹನ ಕ್ರೂರ ದಾಡೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ
 ಎದೆಯೊಡ್ಡಿದಾಗ ಆ ದಾಡೆಗಳು ನಿನ್ನೆದೆಗೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲು, ಆ
 ವರಾಹನನ್ನು ಅಣಗಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆಯಲ್ಲ! ಶಿವನೇ! ನಿನಗೆ ಶರಣು.

ಸ|| ಸ್ತಂಭಾಂತಪ್ರೋದ್ಧವ ಪ್ರಸ್ಫುಟ ವಿಕಟ ಸಟಾಜೂಟ ಸಂಕ್ಷುಬ್ಧನಾಕ
 ಸ್ತಂಭೇರಾಂತರಂಗಂ ತರಳಿತದಶದಿಶಾಕುಂಭಯೂಧಂ ತ್ರಿಯಾಮಾ
 ರಂಭಾಂಭೋವಾಹಗರ್ಜಾರವಮಮರಮನೋಕ್ಷುಬ್ಧಯಂ ಮಾಡಲಂದಾ
 ಜ್ಯಂಭದ್ಧಯಕ್ಷಮಂ ಕೊಂದಖಿಲಭೂವನ ಸಂಘಾತಮಂ ಕಾಯ್ದನೀಶಂ
 ||41||

ಅರ್ಥ: ಅಂದು ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಕೇಸರವನ್ನು
ವಿಕಟವಾಗಿ ಕೆದರಿಕೊಂಡು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದಾಗ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಆನೆಯಾದ
ಐರಾವತವೇ ವಿಕೋಭೆಗೊಂಡಿತು; ದಶದಿಕ್ಕುಗಳ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಅಳ್ಳಾಡಿಹೋದವು.
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಘಗಳ ಕಿವಿಗಡಚಿಕ್ಕುವ ಗುಡುಗಿನಂತಹ ಅದರ ವಿಸ್ಫೋಟಕ
ಗರ್ಜನೆಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆಗ,
ಪರಮೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಆ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಹವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅಖಿಲ
ಭುವನಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದೆ, ಪ್ರಭೋ!

ಮ||ಸ್ರ|| ಅಮೃತಾಂಭೋರಾಶಿಯೋಳ್

ಮಾಧವನುರುತರ ಕೂರ್ಮಾಂಭೋಲೀರೇಳ್ಳಗದ್ವಾ

ತಮುಮಂ ಪಾಳಪ್ಪಿನಂ ಟೌಳಿಸಿ ಭುವನಜನಂ ಚೀರುವನ್ನಂ ಮಹಾಸಂ
ಭ್ರಮದಿಂದಂ ತಾಯ್ಕೆಲ್ಲೋರು-

ವಿನಮುದಧಿ ಸಮುತ್ತಿಪ್ತಮಾನಲ್ ಹರಂ ಕೂ

ರ್ಮ(ಮು) ಮಂ ಕೊಂಡಾಂತನೈ

ಖರ್ಪರವನುರದೊಳ್ ಆ ಶಂಕರಂ ಕ್ಷೇಳಕಂಠಂ||42 ||

ಅರ್ಥ: ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆಯುವಾಗ ನಾರಾಯಣನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಕೂರ್ಮಾವತಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು
ಸಹಾಯಮಾಡಿದ. ಆಗ ಆ ಸಮುದ್ರವು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳು ನಾಶವಾಗುವ ಹಾಗೆ
ವಂಚಿಸುತ್ತಾ ಲೋಕದ ಜನ ಭಯದಿಂದ ಚೀರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಳದಿಂದ ಮರಳು
ಕಾಣುವಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಾ ಇರಲು, ಆ ಶಂಕರನಾದ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನು
ಕೂರ್ಮನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ತನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯ ಚಿಪ್ಪನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿದನು.

ಮ||ಎ|| ನೊಸಲೋಳ್ ಕಣ್ಪಡೆದಂದು ಶೈವಕಳೆಯಂ ವಕ್ರಂಗಳೊಳ್ತಾಳ್ಳು ಮಾ

ನಸಮಾಲೋಕನಮಾತ್ರದಿಂ ವಿಕಚಮಾಗಲ್ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ

ದಸುಗಳ್ ಸಂತಸಮಾಂತಿರಲ್ ಪುಳಕಮುಣ್ಣಲ್ ದೇಹದೊಳ್ ಭಾಷ್ಪವಾ

ರಿ ಸರಿತ್ ಪೊಣ್ಣಿತು ಶಂಕರ ಗರಪುರಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||43||

ಅರ್ಥ: ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರನೇ ನೀನು ಹಣೆಗಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆದಾಗ, ಮಂಗಳಕರವಾದ ಬೆಳಕು
ನಿನ್ನ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರಳಿದವು.

ಅವರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಯಿತು. ದೇಹದಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚನ-
ವುಂಟಾಯಿತು. ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯಿತು.

ಮ||೧|| ಕಮನೀಯಾಕೃತಿಯಂ ಮನಂ ದಣಿವವೊಲ್ ನೋಡುತ್ತೆ ಬಾಷ್ಪಾಂಬು ಸಂ
ಬ್ರಮದಿಂ ಪೊಣ್ಣಿ ನಿತಾಂತಸಂತತ ಮಹಾಹ್ವಾದ ಪ್ರಪೂರ್ಣಾತ್ಮಮು
ಬ್ಬ ಮನಶ್ಚುದ್ಧಿಯಂ ಗೆಯ್ಯೆ ಕಂಧರದೊಳಾ ಗಾದ್ಗದ್ಯಮಂ ಮಾಡೆ ವಿ
ಬ್ರಮಮಪ್ಪಂತಿರೆ ವಿಕ್ಷಪೆಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||44||

ಅರ್ಥ: ನಿನ್ನ ಮನೋಹರವಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೆ
ನೋಡುನೋಡುತ್ತಾ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಮೇರೆಮೀರಿದ ಮಹಾನಂದದಿಂದ
ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ತುಂಬಿ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುವಾಗ, ಪ್ರಭುವೇ! ನೀಲಕಂಠಾ! ನನ್ನ
ಬಾಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೆ ಹೊರಡದೆ ಕೊರಳು ಉಬ್ಬಿ ಗದ್ಗದಿತವಾಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.
ವಿಭ್ರಾಂತನಾದವನಂತೆ ನಿಂತು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧ || ಮನಮುಳ್ಳೆಡೆ ಪಾಪಸಂಕಲಿತ ಲೋಕಾನೀಕಮಂ ಭಕ್ತಿ ಪಾ
ವನ ನೀರಿಂದ ಕರ್ಚಿ ಚುರ್ಚಿ ಭವಘೋರಾರಣ್ಯಮಂ ಮಲ್ಲಿಕಾ*
ಜುಫನದೇವಂ ನಿಟಲಾಕ್ಷಮಂ ಪಡೆದನೋ ತ್ವತ್ಪಾದಮಾಲಂಬನಮೆಂ
ದನೆ ಸಾರೂಪ್ಯ ವನಿತ್ತೆಯೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||45||

ಅರ್ಥ: ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪಾಪಮಯವಾದ
ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪಾವನ ಜಲದಿಂದ ತೊಳೆದ ನಂತರ ಈ ಭವವೆಂಬ
ಘೋರವಾದ ಕಾಡನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವನು ಸುಟ್ಟು ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣನ್ನು
ಪಡೆದನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವಾ! ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲ
ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟ ನನಗೆ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದೆಯಲ್ಲವೆ, ನಂಜನಗೂಡಿನ
ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ನಗವರ್ಯಾತ್ಮಜಿ ದೀರ್ಘಸಂಯಮನವನಾಂತಾಮ್ರಾಟವೀ ಮಧ್ಯದೊಳ್*
ವಿಗಳತ್ಯೇಶಭರಂ ನಿಶಾತಕುಶದೂರ್ವಾಪ್ರಗ್ರಹಾಬದ್ಧ ನಾ
ಭಗಭೀರಸೃಳಮಾನತಾನನಮೆನಲ್ ರಮ್ಯಾಂಗಮಂ ದಂಡಿಸಾ
ಕೆಗೆ ಸಾಮೀಪ್ಯವನಿತ್ತೆಯೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||46||

ಅರ್ಥ: ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳು ಆಮ್ರ-ಅಟವೀ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸಂಯಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಸೊಂಪಾದ ಕೇಶರಾಶಿಯು ಕೆದರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅತ್ತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೊಡದೆ, ಹರಿತವಾದ ಅಂಚುಗಳುಳ್ಳ ದೂರ್ವೆಗಳನ್ನು (ದರ್ಬೆಗಳನ್ನು) ಹೊಸೆದು ಮಾಡಿದ ಹುರಿಗಳನ್ನೆ ಕಟಿಸುತ್ತವಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ನಾಭಿಗಭೀರಸ್ಥಮೌನತಾನನ ಮೆನಲ್

ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಂದರಾಂಗವನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೆಚ್ಚಿದ ನೀನು ಆಕೆಗೆ ನಿನ್ನ ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ಒಲಿದಿತ್ತೆಯಲ್ಲವೆ, ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಉ|| ಪೂರ್ವಭವಪ್ರಬದ್ಧ ಮನದೋಳ್ ನೆಲೆನಿಂದು ಮಹಾಘಂಕಮಂ

ತುರ್ವರೆಯಿಂ ಕಳಲ್ವಿ ನಿರುತಂ ಕರುಣಾಮೃತದಿವ್ಯ ವಾರಿಯಿಂ

ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣರ್ಗಿ ಭವಮೋಚನೆಮಾಡಿದರುದ್ಧಾಡಿಗಳ್

ಶರ್ವನ ಲೋಕಮಂ ಪಡೆಯದಿದರ್ಪರೋ ಗರಕಂಧರಚಂದ್ರಶೇಖರಾ*

||47||

ಅರ್ಥ: ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಉದ್ಭಟ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತರು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಮಹಾಪಾಪವೆಂಬ ಕೆಸರನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಪಮಾಡಿ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಅಮೃತದ ನೀರಿನಿಂದ ಜನ್ಮ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ವಿಷಕಂಠನಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ ಅಂಥವರು ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ!

ಮ|| ವಿ|| ಭವಪಾಶಪ್ರತಿಬದ್ಧ ಮುಗ್ಧಮನಮಂ ತ್ವನ್ನಾಮ ಸಂ*|

ಸ್ವವೆಂಬೇ ನಿಶಿತಾಸ್ತ್ರ ದಿಂದಿರಿದು ಕಾಮಾಣ್ಯ ಮಂ ಸುಟ್ಟು ಹ್ಯ

ದ್ವವ ಸಂತಾಪವನಲ್ಲಿದ್ದು ಪಡೆವೆಂ ಸಾಯುಜ್ಯಮಂ ಶಂಕರಾ

ಹವಿಭು ಜ್ಞೇತ್ರ ಶಿವಾಧವಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||48||

ಅರ್ಥ: ನನ್ನ ಮುಗ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸು ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಭವಪಾಶದಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಗಿದ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯೆಂಬ ಹರಿತವಾದ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಕಾಮಗಳೆಂಬ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟು,

ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಸಂತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಗಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ,
ಅಗ್ನಿನೇತ್ರನೇ, ಪಾರ್ವತೀರಮಣನೇ, ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ಭವಭೇಮಾಟವಿಯೊಳ್ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಷಯವ್ಯಾಪಾರದೊಳ್ ಸಿಲ್ಕಿ ಹೃ
ದ್ಧವ ಕೋದಂಡ ವಿಮುಕ್ತ ಬಾಣಚಯಸಮೋಹ ಪ್ರಬದ್ಧೈಕ ಕ
ರ್ಮ ವಿಪಾಕಂ ಮನಮಂ ಮಗುಳ್ಳಿ ನಡೆಯಲೈಂತಪ್ಪದೋ ತಾಪಸಂ
ಭವಮೀ ದೇಹಮನಲ್ ಹರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||49||

ಅರ್ಥ: ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳೆಂಬ ಈ ಭಯಂಕರ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಯಸುವ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಭೋಗಾಭಿಲಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದೇನೆ.
ಕಾಮದೇವನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹಾರಿದ ಬಾಣ-ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಶನಾಗಿ ಆ ದುರದೃಷ್ಟ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಏಕಾಗ್ರವಾಗದೆ ವಿಮುಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿ-ಸಾಯುವ ಈ
ದೇಹದಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ? ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೨|| ವನಿತಾಧಮ್ನಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಪ್ರಚಯ ರುಚಿರ ದಿವ್ಯಾಸವೋನ್ಮತ್ತ ಪೀನ
ಸ್ತನ ಗಾಢಾಲೀಡನೋತ್ಸಾಹ ಸಕಲುಷಿತಚಿತ್ತಂ ಪ್ರವಾಳಾಧರಾಸ್ತಾ
ದನ ಸಂಕ್ಷುಬ್ಧಾಂತರಂಗಂ ಮಲಮಲಿನಮನಂ ನಿತ್ಯ ಕುಕ್ಷಂಭರಂ ತಾಂ
ನೆನೆಯಂ ತ್ವನ್ನಾಮಮಂ ಶಂಕರ ಗರಳಪುರಾಧ್ವೀಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠಾ ||50||

ಅರ್ಥ: ವನಿತೆಯು ತನ್ನ ಸೊಂಪಾದ ತುರುಬಿನಲ್ಲಿ ಮುಡಿದ ಪುಷ್ಪಗಳ
ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ಅವಳ ತೋರವಾದ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ
ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಲುಷಿತವಾದ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರುತ್ತಿದೆ.
ಅವಳ ಹವಳದ ಕುಡಿಯಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಗಳ ಆಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮನಸ್ಸು
ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಅನುದಿನವೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅಡಸುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿದೆ. ಇಂಥ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನೆಯದೆ ಹೋದೆನಲ್ಲಾ
ಗರಳಪುರಾಧೀಶ್ವರಾ! ಶ್ರೀವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧ || ಶ್ರಿತನಂ ಪಾಲಿಸಲೆನ್ನ ರಕ್ಷಿಸಲುಮೆನ್ನಂ ಕಾಯಲೆನ್ನಾ ಮನೋ
ಗತಮಂ ಸಲ್ಲಿಸಲೆನ್ನ ನೈದೆ ಪೊರೆಯಲ್ ನೀನಲ್ಲದಾರ್ ಬಲ್ಲವರ್

1. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ 'ನೀರೋಷ್ಣ' ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯಿದೆ. - ಸಂ. (ಟಿ.ವಿ.ವಂ.)

ನುತಿಪೆಂ ನಾ ನತಮಪ್ಪೆ ನಿನ್ನ ಪದಪಂಕೇಜಾತಕಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಸ್ತುತಿಪೆಂ ಭಾವಿಪೆನ್ನೆ ಹರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||51||

ಅರ್ಥ: ಮೊರೆಹೊಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆದೋರಿ ಕಾಪಾಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ
ಸದಭೀಷ್ಣಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ? ನಿನ್ನ
ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ಕಡುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು,
ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ಅಪರಾಧಗಳ ಮನ್ನಿಸ್ಸೆ ನಿಜತನುಸ್ತಾಂತಂಗಳೊಳ್ ನಿಂದು ಪಾ
(ಪ) ಪರಾಧೀನಮನಂ ಮಂದಾಂಧ ತಮಸಾಧಿಷ್ಠಾಂತರಂಗಂ ಭವಾ
ತಪ ಸಂತಪ್ತ ಮನೋವಿಕಾರನೆನೆ ತತ್ಪಜ್ಞಾನದಿಂ ಬಂಧಮುಂ
ಕ್ಷಪೆಯೈ ತಾಪಮುಮಂ ನಿವಾರಿಸು ಹರಾ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||52||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ನಾನೆಸಗಿದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನ್ನಿಸಿ ನೀನೇ ನನ್ನ
ಶರೀರ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೋ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪಾಪಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗಿದೆ.
ಅಹಂಕಾರದ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳೆಂಬ
ಬಿರುಬಿಸಿಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಸವಳಿದು ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನಗೆ
ನಿಜವಾದ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಕು ತೋರಿಸು. ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳೆಂಬ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದ
ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸು, ಹರನೇ, ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ಸುಖಮಂ ಸಂಪದಮಂ ವಿದಗ್ಧಜನತಾ ವಿಸ್ಠಾರ ವಿಸ್ಮೀರ ಸಂ
ಮುಖಮಂ ಪುತ್ರ ಮುಖಾವಲೋಕನಮುಮುಂ ಸತ್ಯಾವ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವಮಂ
ಅಖಿಲಾಘೌಘವಿನಾಶಮಂ ಶಿವಪಾದಾಂಭೋಜಾರ್ಚನಾಸಕ್ತಿಯಂ
ಶಿಖಿಲಾಲಾಕ್ಷನುಮೇಶನೀಗನಿಶಮುಂ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||53||

ಅರ್ಥ: ಭಕ್ತನಾದ ನನಗೆ ಸುಖ-ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸು. ಶುಭ್ರ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು
ಪಸರಿಸುತ್ತಾ ಆಗಮಿಸುವ ವಿದ್ವಜ್ಜನರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸು.
ಪುತ್ರದರ್ಶನದ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು, ಸತ್ಯಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು
ಅನುಗ್ರಹಿಸು, ದೇವಾ! ನನ್ನ ಪಾಪರಾಶಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುವಂತೆ
ಕರುಣಿಸು. ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕುದದಂತೆ

ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಕರುಣಿಸು. ಶಿಖಿಫಾಲಾಕ್ಷನೆ (ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯುಳ್ಳವನೇ)!
ಉಮೇಶನೇ, ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮಾಲಿನಿ|| ಧರಣೀಧರಶರಾಸ(?) ಶೈಲಜಾಚಿತ್ತ ತೋಷಾ

ಧುರಜಿತ ದನುಜೇಶಾ ಕಾಲಸಂಹಾರರೋಷಾ

ದ್ವೀಪಸನಧೃತಕೇಶಾ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಕ್ಷಾಳಿತಾಶಾ

ಗರಧರನಗರೀಶಾ ಲಾಸ್ಯಲೀಲಾಟ್ಟಹಾಸಾ¹

||54||

ಅರ್ಥ: ಹಿಂದೆ ದುಷ್ಟರಾದ ಅಸುರರ ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ಅವರ ಸಮೇತ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದ
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನೆ ಬಿಲ್ಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದವನೇ,
ಪಾರ್ವತೀಮನೋಹರನೆ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ದನುಜರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದವನೇ,
ಯಮನನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸಿ ಹೊರಟು ರೋಷಗೊಂಡವನೇ, ಸರ್ಪವನ್ನೆ ಜಟಿಯಲ್ಲಿ
ಸುತ್ತಿಕೊಂಡವನೇ, ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯೇ ಹಬ್ಬಿದೆ, ನಂಜನಗೊಡು
ನಗರಾಧೀಶನೇ, ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಲಾಸ್ಯ ನರ್ತನಗೈಯುತ್ತಾ, ಅಟ್ಟಹಾಸ-
ಗೈಯುತ್ತಿರುವವನೇ, ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ವಿ|| ವಸುಧಾವಾಸಿ ದಿವೌಕಸೋರಗನಿವಾಸಾವಾಸಿ ಸಂದೋಹ ಸಾ

ಧ್ವಸಬಾಧಾಪಹಮಕ್ಕು ಸರ್ವಸುಖಮುಂ ಸಂತೋಷಮುಂ ಭದ್ರಮುಂ

ಜಸಮುಂ ಸಂತತಶಾಂತಿಯುಂ ಕುಡುಗೆ ಚಿಂತಾದಂತುರಸ್ವಾಂತಕಂ

ವಸುಸಂಪೂಜಿತವೀಗೆ ನಿತ್ಯಸುಖಮಂ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||55||

ಅರ್ಥ: ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಭೂಲೋಕ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಪಾತಾಳಲೋಕ ಈ
ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಎಲ್ಲ ನಿವಾಸಿಗಳ ಆತಂಕಜನಿತ ನೋವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ನಿವಾರಿಸು, ದೇವಾ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರ್ವ ಸುಖಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮಂಗಳವನ್ನು
ಯಶಸ್ಸನ್ನು, ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ಕ್ರೂರ ದವಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿದ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷಯ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು, ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ವಿ|| ಶ್ರಿತ ಭಕ್ತ ವ್ರಜಕಿತ್ತು ಸಂಪದವ ನೀಂ ಭಸ್ಮಾವಲಿಪ್ತಾಂಗನಾ

ಗುತೆ ದರ್ವೀಕರಭೂಷನಾಗಿ ಮದಶುಂಡಾಲಾಜಿನಾ(ಚ್ಚಾ)ದಿಯುಂ

ಧೃತಲೋಕೇಶಕಪಾಲಾನಾಗಿ ಗರಳಗ್ರೀವಂ ಶ್ರುಶಾನಾಟನಾ

ಯತಚಿತ್ತಂ ಬಹುಚಾಗಿಯೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||56||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನೇ, ಮೊರೆಯಿಡುವ ಆರ್ತರಾದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇತ್ತು ಇತ್ತು ಕಳೆದು, ಬರಿಗೈಯ್ಯಾಗಿ ಮೈ ಮುಖಗಳಿಲ್ಲಗಲ್ಲ ಬರಿದೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡೆಯಲ್ಲವೆ! ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಾವುಗಳನ್ನೆ ಒಡವೆಗಳಾಗಿ ಧರಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ! ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯ ಚರ್ಮವೆ ನಿನಗೆ ಉಡುಗೆಯಾಯಿತಲ್ಲವೆ! ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗಿದ್ದ ಐದು ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಚಿವುಟಿ ಹಾಕಿ ಅದೇ ತಲೆಯ ಕಪಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ! ನಿನ್ನದು ಅದೆಂಥಾ ಸಂಯಮಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು! ನೀನು ಅದೆಂಥಾ ಮಹಾತ್ಮಾ! ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಲು ಅಸದಳ, ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧೧|| ಜಡೆಯೋಳ್ ಬಾಂಬೊಳಿವೊಯ್ಲಿನಿಂ ಘನನಿನಾದಂ ಪೊಣ್ಣೆ ವಾತಾಶನಂ
ಕಡುಪೂತ್ಯಾ ರವಗೈಯೆ ದಿವ್ಯ ಡಮರು ಪ್ರೋಧ್ವಾನಮಿಂಬಾಗಲಂ
ದುಡುರಾಜ ದ್ಯುತಿಮೀರೆ ಭೂಧರಗಳೇಳುಂ ಸಪ್ತವಾರಾಶಿಗಳ್
ಸಿಡಿದೋಡಲ್ ಸಮನೋಮನೋಹರಮಾ ಘಸ್ರಾಂತನಾಟ್ಯೋತ್ಸವಂ*

||57||

ಅರ್ಥ : ನಿನ್ನ ಜಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ಶಬ್ದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲು, ನಿನಗೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವ ಸರ್ಪಗಳು ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರಲು, ನೀನು ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಡಮರುವಿನ ನಾದ ಇಂಪಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲು, ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲು ನಿನ್ನ ಸಂಧ್ಯಾತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನೇ.

ಮ||೧೨|| ಎರಡುಂ ಪಕ್ಕದೆ ಬೊಲೊನಲ್ ಪರಿದು ಪಂಕಾಲಿಂಗನಂ ಗೈಯೆ ಶೀ
ಕರಮುಣ್ಣುತ್ತೆ ಕಡಂಗಿ ಪೊಂಗಿ ವಪುವಂ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಂ ಗೈಯೆ ಬಂ
ಧುರ ನೀರೇಜ ರಜಃ ಪಿಶಂಗಿತ ಮರಂದೋನ್ಮತ್ತ ಭೃಂಗಂ ಮನೋ
ಹರ ರುಂಕಾರವ ಗೈಯೆ ನರ್ತಿಸುವೆ ನೀಂ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||58||

ಅರ್ಥ: ಪ್ರಭೋ ಶಂಕರಾ! ನಿನ್ನ ಎರಡೂ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಮಹಾಪ್ರವಾಹ ಹರಿಯುತ್ತಾ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಲಂಗನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅದೇ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾರಿದ ತುಂತುರು ಹನಿಗಳು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮೈ ತೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಸುಂದರವಾದ ತಾವರೆಗಳ ಪರಾಗದ ಧೂಳಿನಿಂದಲೂ ತಾವರೆಗಳ

ಮಕರಂದ ಪಾನದಿಂದಲೂ ಮದವೇರಿದ ದುಂಬಿಗಳು ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿ ಯೋಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನೀನು ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ತರನಾಗಿರುವುದು ಆಹಾ! ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ, ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧|| ಶಿರದೊಳ್ ಬಾಲನಿಶಾತಕೇತಕಿಶಿಖಾ ಸಂಬದ್ಧ ಖಂಡೇಂದು ಬಂ
ಧುರರೋಚಿ ಪ್ರತಿಬಂಬಚುಂಬಿತ ವಿಯದ್ಗಂಗಾತರಂಗಂ ಮನೋ
ಹರಮಪ್ಪಂತೆ ಜಟಾಟವೀ ತಟದೊಳತ್ಯಾಲೀಡನಂ ಗೈದು ಶಂ
ಕರಪಾದಾಂಬುಜಕರ್ಘ್ಯಮಿತ್ತುದು ಹರಾ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||59||

ಅರ್ಥ: ಶಂಕರಾ! ನೀನು ಶಿರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಎಳೆಯ ಕೇದಗೆಯ ಹೂವಿನ ಎಸಳಿನೊಡಗೂಡಿರುವ ಬಾಗಿದ ಬಾಲೇಂದುವಿನ ಮನೋಹರ ಕಾಂತಿಯ ಕಿರಣಗಳು ನಿನ್ನ ಜಟಾಬದ್ಧಳಾದ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಟೆಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಜಟೆಯೆಂಬ ಅರಣ್ಯದ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದ ಸವರಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದ ಅಲೆಗಳು ನಿನ್ನ ಪದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಪಾದ್ಯವೀಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ, ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೨||ಅಮರೇಂದ್ರಾಶಾವಧೂಟೀ ಸುರುಚಿರ ಚರಣಾಲಕ್ಷ್ಮೋ ನೋಳ್ಕೊಡು
ತ್ತಮಮತ್ತೇಭೇಂದ್ರ ದಾನದ್ರವಮೋ ಭುಜಗರಾಜಸ್ಥಟಾ ಮೌಕ್ತಿಕವ್ರಾ
ತಮಯೂಖಾಜಾಲಮೋಪೇಳೆನೆ ರುಧಿರನವಾಬ್ಬಂಬೊಲಾರಾಜಿಸಿತ್ತಂ
ದಮನಾಳ್ಕಾ ಕೇಶಪಾಶಂ ಹರ ಗರಳಪುರಾಧೀಶ್ವರಾ ಕ್ಷೇಷಕಂಠಾ||60||

ಅರ್ಥ: ಪೂರ್ವ ದಿಗ್ವಧುವು ತನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿದ ಮನೋಹರವಾದ ಅರಗಿನ ರಸವೊ, ಮದವೇರಿದ ಗಜೇಂದ್ರನ ಕಪೋಲಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಮದಜಲವೊ, ನಾಗರಾಜನ ಹೆಡೆಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ಮಣಿಗಳ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಬೆಳಬೆಳಗುವ ಕಿರಣಗಳ ಪ್ರವಾಹವೊ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಮುಡಿಯ ಅಂದವಾದ ಜಡೆಗಂಟು ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಮಹಾ ಮೇಘದಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ, ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

೨|| ಮೂಲಾಧಾರ ತ್ರಿಕೋಣಸ್ಥಳದೊಳಮಲ ಹೇರಂಬರೂಪಂ ಲಸಲ್ಲಸ
ದ್ವಾಳಾಶ್ಚಿಪ್ಪಾಂಗನಾ ಕುಂಡಿಲಿನಿ ಸುಷುಪ್ತಿಸ್ಥಿತಂ ತಾಂ ಸುಷುಮ್ನಾ*

ನಾಳೀ ರಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಂ ಪುಗಿಸಿ ಘನತಮೋತೀತಮಷ್ಟಂತೆ ಗಂಧಾ
ಮೂಲಾದ್ಧಾರ ಪ್ರಯಾಣೋತ್ಸವನನುಗೊಳಿಪಂ ಕ್ಷೈಲಕಂಠಂ ||61||

ಅರ್ಥ: ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೀಕ್ಷೈಲಕಂಠನು ಮೂಲಾಧಾರ ತ್ರಿಕೋಣ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹೇರಂಬ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಕುಂಡಲಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಯ ರಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿ ಘನ ತಮಸ್ಸನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾದ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಗಂಧಾಮೂಲದ್ಧಾರದ ಪ್ರಯಾಣೋತ್ಸವವನ್ನು ಅನುಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ನಮ್ಮ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನು.

ಶ್ಲ|| ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಾಷ್ಟ ಚಕ್ರಕ್ರಮದೊಳಮಲ ತಮೋಜ್ಯೋತಿಮಿಶ್ರ ಜ್ವಲಲ್ಲೋ
ಕಾಧಾರಂ ರೂಪತನ್ಮಾತ್ರಕಮೆನಲಭವಗ್ರಂಥಿಸಂಧಾನಶಕ್ತಿ
ಸ್ತ್ರೀ ದೇವಾಸಮಾಸಕ್ತಂ ಹರನುರುತರಲೀಲಾಟ್ಟಹಾಸಂ ವಿಮಾಯಾ
ಬೋಧಸ್ವಾಂತಂ ಸುಖಾಂತಂ(ಹರ) ಗರಳಪುರಾಧೀಶ್ವರಂ ಕ್ಷೈಲಕಂಠಂ ||62||

ಅರ್ಥ: ತನಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಅಷ್ಟ ಚಕ್ರ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಗ್ನಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದವನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪದವನೂ ಆದ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಲೀಲೆಯ ಅಟ್ಟಹಾಸದ, ವಿಶೇಷವಾದ ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ವಿಷಕಂಠನು, ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀ ದೇವತೆಯನ್ನು ಒಡಗೂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮ||೬|| ಮಣಿಪೂರಾಂಬುಜದೊಳ್ ದಶಾರ ವಿಮಲಸ್ಥಾನಂಗಳೊಳ್ತಾನು ನಭೋ
ಮಣಿಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ರಸತನ್ಮಾತ್ರಾತ್ಮಕಂ ಚಂಡಿಕಾ
ಪ್ರಣಯಾಲೋಲನಕಾಂಡತಾಂಡವ(ವ) ಗೈಯುತ್ತಿರ್ಪನಾ ವಿಶ್ವರ
ಕ್ಷಣದಕ್ಷಂ ಜಿತದಕ್ಷನಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೈಲಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||63||

ಅರ್ಥ: ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದಶಾರ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಸೂರ್ಯಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ರಸತನ್ಮಾತ್ರಕನಾಗಿ ಚಂಡಿಕಾ ಪ್ರಣಯ-ಆಲೋಲನಾಗಿ ಅಕಾಂಡ ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ವಿಶ್ವರಕ್ಷಣ-ದಕ್ಷನು, ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಗೆದ್ದವನು, ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನು.

ಮ|| ವಿ|| ಹೃದಯಾಂತರ್ಗತಮಪ್ಪ ಸದ್ ಹಸ ಕಕಾರಾಧಿಷ್ಠಿತಾನಾಹತಾ
 ಬ್ಬದಶಾರಸ್ಥಳದೊಳ್ ರವೀಂದು ಮದನಾವಾಸಂಗಳೊಳ್ ಸ್ವಪ್ನಸು
 ಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ವಾಯುಮಂಡಲದೊಳ್ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ರೂಪಂ ರಜೋ
 ನಿಧಿ ತಾಂ ತಾಂಡವಂಗೈವನಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||64||

ಅರ್ಥ: ಹೃದಯಾಂತರ್ಗತನಾದ ಸದ್ ಹಸ ಕಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾದ ಅನಾಹತ ಕಮಲದ ದಶಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರವಿ-ಚಂದ್ರ-ಮದನಾವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಜೋನಿಧಿ ರೂಪವಾಗಿ ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯವಾಡುತ್ತಾನೆ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನು.

ಚಂ|| ವಿಮಲವಿಶುದ್ಧಿ ಚಕ್ರದ ಚತುರ್ದಶ ರೇಖೆಗಳೊಳ್ ಮನೋಭವಾ
 ತ್ಮಮೆ ಕಲಕಾರವಾಗೆ ರವತನ್ಮಯ ತೈಜಸಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನಂ
 ದುಮೆಯೊಡನಭ್ರ ಮಂಡಲದೊಳಿದರ್ಪನನಂತ ಸುಖಾಸ್ವದಂ ಹರಂ
 ಅಮೃತಮಯೂಖಲೋಕಲಸಿತಂ ಗರಕಂಧರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||65||

ಅರ್ಥ: ವಿಮಲ ಶುದ್ಧಿ ಚಕ್ರದ ಚತುರ್ದಶ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೋಭವ ಆತ್ಮವೆ ಕಲಕಾರವಾಗಲು ರವತನ್ಮಯ ತೈಜಸ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನು ಅಂದು ಉಮೆಯೊಡನೆ ಅನಂತ ಸುಖಗಳಿಗೆ ಆಸ್ವದನಾದ ಅಮೃತ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನು ಅಭ್ರಮಂಡಲಾಂತರ್ಗತನಾಗಿ ಇದ್ದನು.

ಶಾ|| ವಿ|| ಭ್ರೂಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ ಷೋಡಶಾರಲಸಿತಾಜ್ಞಾ ಚಕ್ರದೊಳ್ ನಿಂದು ಪ್ರ
 ಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾತ್ಮಕನಾ ಪಿಯೂಷನಿಧಿಸೋಮಸ್ಥಾನಸಂವೇಷ್ಟಿತಂ
 ಸೀಮಾತೀತನುಮಾಧವಂ ಘನಮನೋಶಕ್ತಾತ್ಮಕಂ ಶಂಕರಂ
 ಕಾಮಾರಾತಿ ಕಳಾಧರಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಂ ||66||

ಅರ್ಥ: ಭ್ರೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಷೋಡಶಾರಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಆಜ್ಞಾ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಮೃತ ನಿಧಿಯಾದ ಚಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ಸಂವೇಷ್ಟಿತನಾಗಿ ಸೀಮಾತೀತನಾದ ಉಮಾಧವನು ಘನ ಮನೋಶಕ್ತಾತ್ಮಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಮನ ಶತ್ರುವಾದ ಕಳಾಧರನಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನಾದ ಶಂಕರನು ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ.

ಶಾ|| ೧|| ಬ್ರಾಹ್ಮೀರೂಪ ಸುವರ್ವಿಶಾಲ ವಲಯಾಂತಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಭ್ರಾಜಿಪಾ
 ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿ ಸಹಸ್ರಪತ್ರ ಕಮಲಾಮಂದಾಮೃತಾಸಾರಮಂ
 ಜಿಹ್ವಾಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುತಿರ್ಪನನಿಶಂ ಕಾಮೇಶ್ವರಂ ನಿರ್ಮಲ
 ಬ್ರಹ್ಮಂ ನೀನೆ ಸದಾಶಿವಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||67||

ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ರೂಪವಾದ ಸುವರ್ವಿಶಾಲ ವಲಯಾಂತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿ
 ಸಹಸ್ರ ಪತ್ರ ಕಮಲಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ಸಮೂಹದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಸರೋವರವನ್ನು
 ಸರ್ವದಾ ಕಪಟಾಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾಮೇಶ್ವರನೆ, ನಂಜನಗೂಡಿನ
 ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನೇ ನೀನೆ ನಿರ್ಮಲ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಮ|| ೧|| ನೆನೆದಂ ಸಂಕಟ ಕಾಲದೊಳ್ ಶ್ರಿತನಿವಂ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಮಾಳ್ವಿನೆಂ
 ದನಿತುಂ ಪಾಪಸಮೂಹಮಂ ತವಿಸಿ ನೇತ್ರಾಪಾಂಗದಿಂ ಸಜ್ಜನಾ
 ವನದಕ್ಷಂ ಗಡ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಪುದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಾ ಬಾಲನಂ
 ಕ್ಷಣದೊಳ್ ರಕ್ಷಿಸಿದೈ ಹರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||68||

ಅರ್ಥ: ಶರಣಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಭಕ್ತನು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ
 ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಇವನಿಗೆ ದಯೆ ತೋರಿ, ಇವನು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪ
 ಸಮೂಹವನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದಿಂದಲೆ ತೊಡೆದುಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು,
 ಬಾಲಕನಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಮನ ಪಾಶಗಳಿಂದ
 ರಕ್ಷಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನನ್ನೂ ಕಾಪಾಡು, ನಂಜನಗೂಡಿನ
 ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಚಂ|| ಭವಹರಂ ನೀಂ ಶಿವಪ್ರದನುದಾರಗುಣಂ ವಸುಪೂಜಿತಂ ಮನೋ
 ಭವಹರನೀತನೆಂದು ಸಕಲಾಗಮ ಸಂಸ್ತುತನೆಂದು ತಾಂಡವೋ
 ತ್ಸವ ಪಟುಲೋಲನೆಂದು ನವಯೌವನ ರೂಪನಪಾರಧೀವರಂ
 ರವಿ ಶಶಿ ನೇತ್ರನೆಂದು ನುತಿಪೆಂ ಗರಕಂಧರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||69||

ಅರ್ಥ: ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಭವವನ್ನು ನೀಗಿಸುವವನು ನೀನೇ, ಸಕಲ
 ಮಂಗಳದಾಯಕನು ನೀನೇ, ಅಷ್ಟವಸುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು ನೀನೇ,
 ಮನೋಭವವಾದ ಕಾಮವನ್ನು ದಂಡಿಸಿದವನು ನೀನೇ, ಎಲ್ಲ ಆಗಮಗಳು ನಿನ್ನ
 ಸ್ತುತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ, ತಾಂಡವ-ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ

ತಲ್ಲೇನನಾದವನು ನೀನೇ, ಎಂದೂ ಕುಂದದ ನವಯೌವನದಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ನೀನೇ, ಅಪಾರ ಮತಿವಂತನು ನೀನೇ, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದವನು ನೀನೇ ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಷಕಂಠನೇ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ! ಕಾಪಾಡು.

ಮ||೧|| ಯಮಪಾಶಕ್ಕಗಿದಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳಿದವನಲ್ಲಾಯುಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸುಸಂ
 ಭ್ರಮದಿಂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಯುಗಮಂ ತ್ವನ್ನಾಮಮಂ ಚಂತಿಸು
 ತ್ವಮಲಸ್ವಾಂತದೊಳಂದು ಬಾಹುಯುಗ ಲಿಂಗಾಲಿಂಗನಂ ಮಾಡೆ ಪ್ರೇ
 ಮ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿ ನೀನೆ ರಕ್ಷಿಸಿ ಚರಜೀವಾತ್ಮನಂ ಮಾಡಿದೈ ||70||

ಅರ್ಥ: ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯಾದ ಯಮನು ಬೀಸಿದ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೆಹೋದ, ಅಲ್ಪಾಯುವಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಕಡು ಭೀತಿಯಿಂದ, ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ, ನಿನ್ನ ನಾಮವನ್ನೆ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ಎರಡೂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಲಿಂಗವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಾಗ ಭಕ್ತನ ಮೇಲೆ ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿ ಕಾಪಾಡಿ, ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು ನೀನೇ, ಶಂಕರನೇ! ನನ್ನನ್ನೂ ಕಾಪಾಡು.

ಚಂ|| ಎಲೆಯೆಲೆ ನೋಡಿನೋಡಿ ಮಿಗೆ ಕಾದುತೆ ಸೀದುತೆ ಮೋದುತೈದೆ ಧಾಂ
 ಧಲೆ ಸಲೆ ಮಾಡಿ ಕಾಡಿ ವಿಷವೇರುತೆ ಮೀರುತೆ ತೋ(ರು)ತೀಗೆ ಭೂ
 ವಲಯಲಯಂ ಭಯಂಗುಡುತಲೈತರುತಿರ್ಪುದು ಕಾಲಕೂಟಮಂ
 ಬೆಲಗಸೆಯಂಪರೋಳ್ (?) ತ್ವರಿತದೀಂಟಿದೆಯೈ ಗರಕಂಠ ಶಂಕರಾ ||71||

ಅರ್ಥ: ಅಂದು ಸುರಾಸುರರು ಅಮೃತ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವು ಕುದುಕುದಿಯುತ್ತಾ, ಎದುರಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಸುಟ್ಟು ಸೀಕಲು ಮಾಡುತ್ತಾ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಷದ ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ದಾಂಧಲೆಯೆಬ್ಬಿಸಿ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಭಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಹಬ್ಬಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಆ ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನು ನಿನ್ನ ಬೊಗಸೆಗೆ ಅಂಟಿದ ನೀರಿನ ಹನಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೀರಿಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ! ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನೇ! ಸರ್ವಶಕ್ತ ಶಂಕರಾ!

ಚಂ|| ಛಿಟಛಿಟಲೆಂದು ಬಂದುದು ನಿಟಾಲವಿಲೋಚನವಕ್ಕಿ ಜಾಲಮು
 ತ್ಸುಟ ಪಟು ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಸಮಬಾಣ ಸಮೂಹಮೆ ಭೂತಿಯಾಯ್ತು ವಿ
 ಸ್ಫುಟತರಮಿಕ್ವಚಾಪಮುರಿದತ್ತು ಮಧುವ್ರತಸೂತ್ರಮಗ್ನಿಯಿಂ
 ತ್ಸುಟತಮೆ ಕಂತುಗಂತಕನೆ ನೀಂ ಗರಕಂಧರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||72||

ಅರ್ಥ: ಸಂಯಮೀಂದ್ರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಚಲಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲನಾದ
 ಕಾಮದೇವನು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಛಿಟಲ್ ಛಿಟಲೆಂದು
 ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ಭುಗಿಲೆದ್ದು, ಅವನ ಆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಸಮಬಾಣ ಜಾಲವನ್ನೆ
 ಬೂದಿಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು, ಅವನ ಭಗ್ನಗೊಂಡ ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲು ಉರಿದು ಹೋಯ್ತು. ಇನ್ನು
 ಅದಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದ ದುಂಬಿಗಳಿಂದಾದ ಹೆದೆಯ ಪಾಡೇನು? ಸ್ವಯಂ ಕಾಮದೇವನೇ
 ಹತನಾಗಿ ಬೂದಿಯ ಗುಡ್ಡೆಯಾಗಿ ಹೋದನು. ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ!
 ರಕ್ಷಿಸು.

ಉ|| ಕಾಶಿಯೊಳೆಂದು ನರಕಾಂತಕನೇ ಪರದೇವನೆಂದು ವಿ
 ಶ್ವೇಶನ ಮುಂದೆ ನಿಂದು ನಿಜಬಾಹುಯುಗಂಗಳನೆತ್ತಿ ಪೇಳಿದಾ
 ವ್ಯಾಸನ ಬಾಹುಯುಗ್ಮವನೆ ಖಂಡಿಸಿ ನಂದಿ ತವಪ್ರಭಾವಮಂ
 ದಾಸಜನಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿದನಾಲ್ತಿ ಹರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ||73||

ಅರ್ಥ: ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಪರದೈವ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇದವ್ಯಾಸ
 ಋಷಿಯು ಕಾಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಾತ್ಪರನಾದ ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆಯೇ ತನ್ನೆರಡೂ
 ತೋಳುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಘೋಷಿಸಿದಾಗ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ನಿಶ್ಚಲ ಭಕ್ತನಾದ ನಂದಿಯು ಕ್ಷುಬ್ಧನಾಗಿ
 ಅಲ್ಲೇ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಹಾಗೆ ಘೋಷಿಸಿದ ವೇದವ್ಯಾಸನ ಬಾಹುಗಳೆರಡನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿ
 ಬಿಸುಟು ಎಲ್ಲ ದಾಸರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನಲ್ಲವೆ,
 ನಂಬುಂಡೇಶ್ವರಾ! ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ವಿ|| ಉರಿಲಿಂಗಾಕೃತಿಯಾಂತು ನೀನಿರೆ ಪಯೋಜಾತಾ ಸಪೀತಾಂಬರರ್
 ಭದ್ರದಿಂ ಮೂಲಮನಂತಮೀಕ್ಷಿಸಲು ಹಂಸಂ ವರಾಹಂ ರೂಪದಿಂ
 ದರಿಯಲ್ ಸಂದರೆ ಶಂಕರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ* ||74||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನೇ! ನೀನು ಜಾಜ್ಜಲ್ಮಮಾನವಾದ ಲಿಂಗಾಕೃತಿಯನ್ನು
 ತಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಹವಣಿಕೆ ಹೂಡಿ, ಲಿಂಗದ

ಕೊನೆ-ಮೊದಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆಂದು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ವರಾಹ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುವು ಹಂಸ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸಡಗರಿಸಿ ಹೊರಟು ಊಹಿಸಲೂ ಆಗದ ನಿನ್ನ ಆದಿ-ಅಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಲಾಗದೆ ಸೋತು ಸಪ್ತೆಯಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರಲ್ಲವೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ!

ಮ||೧|| ರವಿಚಂದ್ರರ್ ರಥಚಕ್ರವಾಗೆ ಚತುರಾಮ್ನಾಯಂಗಳಶ್ವಂಗಳಾ

ಭುವಿಯೇ ತದ್ರಥಮಾಗೆ ಮಂದರಮಮಾ ಕೋದಂಡಮಾಗಲ್ ರಮಾ
ಧವನೇ ಬಾಣಮೆನಲ್ ಹರಂ ತ್ರಿಪುರಮಂ ಭೀ(ಪ್ರಾ) ನಲಜ್ವಾಲೆಯಿಂ
ತವೆ ಸುಷ್ಟೈ ಕರುಣಾಕರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||75||

ಅರ್ಥ: ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆ ರಥವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಆ ರಥಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಚಕ್ರಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನಾಗಿಯೂ, ರಮಾಧವನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೆ ಬಾಣವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಾಣಾಗ್ನಿಯ ಭೀಕರ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ, ಲೋಕಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದ ಆ ಮೂವರು ಅಸುರರ - ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ - ಅಂತರಿಕ್ಷಗಾಮಿಗಳಾದ ತ್ರಿಪುರಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೂರು ಅದ್ಭುತ ನಗರಗಳನ್ನು ಬೂದಿಯಾಗುವಂತೆ ಉರುಹಿ ತೂರಿದೆಯಲ್ಲವೆ, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಉ|| ಅಂಧಕ ರಾಕ್ಷಸಂ ಜಗವನೆಲ್ಲವನಾವರಿಸುತ್ತೆ ಬಂದು ಗ

ವಾಂಧ ತಮಿಸ್ರ ಬದ್ಧ ಮನದಿಂ ತನಗುನ್ನತರಿಲ್ಲರೆನ್ನಲಾ
ಕ್ರಂದನಗೈಯೆ ದೇವ ನಿಟಲಾಕ್ಷ ಬೃಹದ್ರವಿಕಾಂತಿಯಿಂ ಸಮಂ
ತಂಧತೆಯಂ ನಿವಾರಿಸಿದೆ ನೀಂ ಗರಕಂಧರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||76||

ಅರ್ಥ: ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ದುಷ್ಟ ರಾಕ್ಷಸನು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಎತ್ತತ್ತಲೂ ಗಾಢವಾದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುತ್ತಾ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸಮಾನರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬೀಗಿ ಕೂಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ, ಆಪದ್ರಕ್ಷಕನಾದ ನೀನು ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ ಅಂಧಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ನಿನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಬೃಹದ್ರವಿಕಾಂತಿಯ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ!

ಮ|| ೧|| ನರನಾರಾಯಣರಿವರಂ ಬದರಿಕಾಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಥೂಗಿದುರ್ ಭೀ
ಕರ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಸಮಾವೃತರ್ ತಪವನಾಂತಿರ್ಪರ್ ತ್ವದೀಯಾಂಘ್ರಿ ವಾ
ರಿರುಹಂ ವೀಕ್ಷಿಸಲಾಂ ತಪೋವ್ರತಗಳನೇನುಂ ಬಲೈನಿಲ್ಲೆನ್ನ ನೀಂ
ಕರುಣಾವಾರಿಧಿ ರಕ್ಷಿಸೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||77||

ಅರ್ಥ: ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ನರ-ನಾರಾಯಣರಿಬ್ಬರೂ ಬದರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಭೀಕರವಾದ ಪಂಚಾಗ್ನಿಯ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತು, ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ
ದರ್ಶನವಾದೀತೆ ಎಂದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನಾದರೋ
ತಪೋವ್ರತಗಳಾವುದನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿ. ಇಂಥವನನ್ನು ಪರಮ ಕರುಣಾ
ಸಾಗರನಾಗಿರುವ ಶಂಕರನೇ, ನಂಜುಡೇಶ್ವರನೇ, ನೀನೇ ಕೈಹಿಡಿದು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.

ಮ||೨|| ಎರಡುಂ ಶೀರ್ಷಗಳಂಘ್ರಿ ಮೂರು ಚರಣಂ ನಾಲ್ಕು ಕರಂ ಸಪ್ತಮಾಂ
ತುರು ಧರ್ಮೋಕ್ಷದೋಳೀ ಜಗದ್ವಲಯದೋಳ್ ಹುಂಕಾರಮಂ ಮಾಡುತ್ತೈ
ತರುತಿರ್ಪೆಯೈ ರವಿ ಚಂಚಲಾಗ್ನಿಯೈ ಮಹಾದೇವ ಸ್ವರೂಪತ್ರಯಂ
ಹರ! ನನ್ನಂ ತವೆ ರಕ್ಷಿಸೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||78||

ಅರ್ಥ: ಎರಡು ತಲೆ, ಮೂರು ಪಾದ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಲು, ಏಳು ಕೈಗಳು ಇರುವ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ಹುಂಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ಈಶಾನರ ಮೂರು ಸ್ವರೂಪಗಳ
ಶಿವನೇ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರನೇ ನನ್ನನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು.

ಶಾ|| ೧|| ನಾನಾ ಯೋನಿಗಳೊಳ್ ಪುರೀಷಸದನಾಂತರ್ಭಾಗದೊಳ್ ಪೂರ್ವಕ
ಮಾರ್ಗನೀತಂ ತನುವಾಂತು ಚಿಂತೆಯಿನಳುತ್ತಬ್ಬೀಂದು ಪರ್ಜನ್ಯ ಯೋ
ಷಾನಾ(ನಾ) ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ಮೆರೆವಂ ಪುಂಸಂ ಪುನಃ ಸ್ತ್ರೀಜನ
ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನೆ! ಚಿತ್ರಮಲ್ತೆ ಗರಗಳೀವಾ ಶಿವಾಧೀಶ್ವರಾ ||79||

ಅರ್ಥ: ಪುರುಷನನ್ನು ಅವನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ದೂಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ,
ಮಲ-ಮೂತ್ರಗಳು ತುಂಬಿದ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೋಡ, ಮಳೆ,
ಸ್ತ್ರೀಗರ್ಭ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ನಾನಾ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮತ್ತದೇ ಸ್ತ್ರೀಜನಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು
ತೆರುತ್ತಾನೆ! ಇದೆಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಗರಗಳೀವನೇ, ಪಾರ್ವತೀ ರಮಣನೇ!

ಮ|| ೧|| ನರಕಸ್ವರ್ಗಗಳಾವುವೀ ಮನಮೆ! ಚಿಂತಾದಂತುರಸ್ವಾಂತಮೇ
 ನರಕಂ ಚಿತ್ತದೊಳುತ್ತವಂ ಪಡೆಯೆ ತಾಂ ನಾಕೇಶತುಲ್ಯಂ ಗಡಾ
 ಮರುಳಾಗಿದರ್ಪರೀಜನರ್ ವಿಷಯಭೋಗಾಸಕ್ತಿಯೊಳ್ ಸಿಲ್ವಿ ಸಂ
 ಸ್ಮರಿಸಲ್ ನಿನ್ನ ಪದಾಬ್ಜಮಂ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||80||

ಅರ್ಥ: ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿವೆ? ಅವು ಈ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವೆ!
 ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ ವಿಕಾರಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸೇ ನರಕ; ಅದೇ ಹುಮ್ಮಸ್ಸುಗೊಂಡು
 ಸಡಗರಿಸುವಾಗ ಸ್ವರ್ಗವಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನಲ್ಲವೆ? ಜನ
 ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷಯ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ
 ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಜನರು ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದನ್ನೇ
 ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಂಬುಂಡೇಶ್ವರಾ, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ?

ಮ||೨|| ಮಲಮೂತ್ರ ಸ್ವೇದ ಲಾಲಾಜಲರುಧಿರ ರಜೋವೀರ್ಯತಾವಾಸದೇಹಂ
 ಚಲಚಿತ್ತಂ ಮತ್ತಮಾತಂಗದವೈಲಖಿಲ ಕಾಮಾದಿ ಮಾರ್ಗಂಗಳೊಳ್ ತಾಂ
 ಸುಳಿಯುತ್ತಿರ್ಕುಂ ಮನಸ್ಸಂಯಮದಿ ಭವಹರಧ್ಯಾನಮಂ ಮಾಡೆ ನಿತ್ಯಂ
 ಎಲಸತ್ಸ್ವರ್ಗಪವರ್ಗಂ ಕುಡುವನನಿಶಮುಂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶಲಿಂಗಂ ||81||

ಅರ್ಥ: ಮಲ, ಮೂತ್ರ, ಬೆವರು, ಜೊಲ್ಲು, ರಕ್ತ, ರಜ, ವೀರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾಗಿದೆ
 ಈ ದೇಹ. ಚಿಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಂತೆ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ,
 ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳ ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿ ಹಿಡಿದೇ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ
 ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಅನುದಿನವೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ
 ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ
 ಕರುಣಿಸುವುದು ಸರ್ವಥಾ ನಿಶ್ಚಿತ.

ಮ||೩|| ಭುವನಂಗಳ್ ಮದಧೀನಮಾದುವು ಸುರರ್ ಸಂಸೇವಕರ್ ಪದ್ಮಸಂ
 ಭವನಾಕೌಕಸರಾಟ್ ಚಯಂ ಸಮರದೊಳ್ ಬೆಂಗೊಟ್ಟು ಪೋದತ್ತು ಸಂ
 ಸ್ತವನೀಯಂ ಮಮ ಬಾಹುಶಕ್ತಿ ಎನುತಂ ಕೈಲಾಸಮಂ ಕೀಳಲಾ
 ತವಪಾದಾಂಗುಳಿಯೊತ್ತು ತಂದಸುರನಂ ವಿಭ್ರಾಂತನಂ ಮಾಡಿದೈ ||82||

ಅರ್ಥ: ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಅಧೀನವಾದುವು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನ
 ಅಡಿಯಾಳುಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೇವೇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು
 ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಓಡಿಹೊಯಿತು. ನನ್ನ ಭುಜಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರೂ

ಹೊಗಳಬೇಕಾದುದೇ. ಹೀಗೆಂದು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸಾಧೀಶನಾದ ರಾವಣನು ನಿನ್ನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕೀಳುವ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಟ್ಟಾಗ, ನಿನ್ನ ಒಂದು ಪಾದದ ಬೆರಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಒತ್ತಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆ ಮದಾಂಧ ರಾಕ್ಷಸನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ಕೆಳಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರಲಾಗದೆ ವಿಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಹೋದನಲ್ಲವೆ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಗಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧|| ಹಟಯೋಗಾಸನ ಬಂಧದಿಂದಮಲ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಸನ್ನಾಹದಿಂ
ಪಟು ಪಟ್ಟಕ ವಿಹಾರದಿಂ ತನು ಮದೀಯಾಧೀನದೋಳ್ ಚಿತ್ತ ಪ
ರ್ಯಟನಂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಾಸಿಕಾಗ್ರದೊಳು ಬದ್ಧಾಠೋಕನಾಗಿದುರ್ವ ನಾ
ನಿಟಲಾಕ್ಷ ಸ್ಥಿರಸೌಖ್ಯಮಂ ಪಡೆದನಿಲ್ಲೆನ್ನಂ ಹರ ರಕ್ಷಿಸೈ ||83||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ಹಠಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ಆಸನದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಂತೆ ಕುಳಿತು, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿಮಾಡಿ, ಮೂಲಾಧಾರ ಮೊದಲಾದ ಆರು ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರುತ್ತಾ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ಸಾಧಿಸಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲೆದಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ, ಹೇ ಫಾಲಾಕ್ಷನೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯರಾಗಿ ನಾನು ಪರಮ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಾಧಕನಲ್ಲದ ಇಂಥವನನ್ನು ನೀನೇ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು, ನಂಬುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೨|| ದಮು ನೋ ದೇವಃ ದ್ವಿಜಾನಾಮನೇ ನಿಗಮಚಯಂ ನಿತ್ಯಮುಂ ವಹಿಯಂ ನಾಂ
ಭ್ರಮೆಯಿಂದರ್ಚಿಸುತ್ತನ್ನತ ಪದವಿಯನಾಂತಿಲ್ಲ ವೈಶ್ವಾನರಂ ನೀ*
ನೆ ಮಹೋತ್ಸಾಹವಾಂತಾಂ ದಿನಮಹರಹಸ್ಸಂಧ್ಯೆಯ ಮಾಳ್ಕುದೆಂಬಾ
ಕ್ರಮದಿಂ ಗಾಯತ್ರಿಯಂ ಪೂಜಿಸಿದೆನನಿತು ಫಲಂ ಕಾಣೆನ್ನೈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಕಂಠಾ
||84||

ಅರ್ಥ: “ದಮು ನೋ ದೇವಃ ದ್ವಿಜಾನಾಮ್”- ದ್ವಿಜರಾದ ನಮಗೆ ಅಗ್ನಿಯೇ ದೇವನು- ಎಂದು ವೇದಗಳ ಸಮೂಹವು ವಿಧಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನಾನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತಮವಾದ ಪುಣ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನೇನೂ ಗಳಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇ ಶಂಕರಾ! ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನೀನೇ ಅಗ್ನಿದೇವನು! ನೀನಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಅಗ್ನಿದೇವನಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿನ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ

ನಿತ್ಯಕರ್ಮದ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಅದರಂತೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಡೆದನಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಫಲ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ವಿಷಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧|| ವಿಧಿ ನಾರಾಯಣ ಭೈರವಾರ್ಕ ಗಣನಾಥ ಪ್ರೇತನಾಥ ಪ್ರಜಾ
ವಧು ಶಕ್ತೀಂದು ಕುಬೇರ ಬುದ್ಧ ಜಿನ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಚಾಮುಂಡಿ ವಾ
ಣಿ ಧನಾಧೀಶ್ವರಿ ಮಾರಿ ಯೋಗಿನಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕ್ರಿಸ್ತಯೆಹ್ವಾದ್ಯರಂ
ಅಧಮ ಕ್ಷುದ್ರರ ದೇವರೆಂದು ನುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆಂ ಗಡಾ! ಶಂಕರಾ ||85||

ಅರ್ಥ: ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಭೈರವ, ಸೂರ್ಯ, ಗಣೇಶ, ಯಮ, ಪ್ರಜಾವಧು, ಶಕ್ತಿ, ಚಂದ್ರ, ಕುಬೇರ, ಬುದ್ಧ, ಜಿನ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಚಾಮುಂಡಿ, ವಾಣೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಮಾರಿ, ಯೋಗಿನಿ ಇವರನ್ನೂ, ಮಹಮ್ಮದ್, ಕ್ರಿಸ್ತ, ಯಹೂವಾ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ, ಅಧಮರನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವರೆಂದು ಬಗೆದು ಪೂಜಿಸಿದೆನಲ್ಲವೆ, ಶಂಕರಾ! ಛೇ! ಎಂಥ ಪ್ರಮಾದವಾಗಿ ಹೋಯ್ತು.

ಉ|| ಮಾರಮದಾಪಹಾರಿ ಮುನಿ ನಾರಿಯರೊಳ್ ಸರಸಕ್ರಮಂಗಳಂ
ತೋರುತಲಿದುರ್ವ ಸಂಯಮಿಗಳುಗ್ರತಪಃ ಪ್ರತಿಶಕ್ತಿ ಯಿಂದಪ
ಸ್ಥಾರಕಮಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ನಿಷ್ಫಲಮಾದುದು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಂ
ಮೀರುವರಾರೊ? ಶಂಕರ ಹರಾ ಗರಕಂಧರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||86||

ಅರ್ಥ: ಮನ್ಮಥನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ, ಶಂಕರ, ಹರ, ವಿಷಕಂಠ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನಾದ ಶಿವನೇ, ಮುನಿವಧುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸರಸಭಾವಗಳನ್ನು ಸಂಯಮಿಗಳಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಉಗ್ರ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಮರೆಮಾಡಿದಾಗ, ಆ ಭಾವಗಳು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿಷ್ಫಲವಾದವು. ಆ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರುವವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?

ಮ||೧|| ಮನಮೇ ಮಾನವ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳೆರಡಕ್ಕಂ ಮೂಲಮಾಗಿರ್ಪುದಾ
ಮನವಂ ಬಂಧಿಸಿ ಮಾರ್ಗಕೈತರಲು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕೃಚ್ಛಾದಿಗಳ್
ಮನುಜಗೆಂದು ನಿಯಾಮಿಸಲ್ ವಿಫಲಮಾದತ್ತೆನ್ನೋಳೀಗೈವೆ ನಂ
ದನನಂ ರಕ್ಷಿಸು ಶಂಕರಾ ಗರಪುರ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||87||

ಅರ್ಥ: ಮನುಷ್ಯನ ಭವಬಂಧನಕ್ಕೂ, ಅವನು ಅದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ದಾರಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕರ್ಮಗಳು ಕೃಚ್ಛ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ಕಠಿಣ ವ್ರತಗಳು ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ಹೋದುವು. ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ಈ ಕಂದನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ರಕ್ಷಿಸು, ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷ್ಠ ಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧೧|| ತಿಳಿದೆಂ ನಾಂ ಸಕಲಾಗಮಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣಾಂತಸ್ಥ ತತ್ತ್ವಂಗಳಂ
ತಿಳಿದೆಂ ಕಾಪಿಲ ಗೌತಮಾರ್ಹತ ಕಣಾದ ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಜ್ಞಾಮತಂ
ಗಳ ಪಾತಂಜಲ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಸುವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಕಾಪಾಲಿಕಾ
ಖಿಲಮಂ ನಿನ್ನ ಮಹತ್ತ್ವಮಂ ತಿಳಿದೆನಿಲ್ಲೆ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷ್ಠಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ||88||

ಅರ್ಥ: ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷ್ಠಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳು ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಪುರಾಣಗಳು ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಅಡಗಿದ ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಮಹಿಷಿಗಳಾದ ಕಪಿಲ ಗೌತಮ ಕಣಾದ ಪತಂಜಲಿ ಇವರ ದರ್ಶನಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಜೈನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಪ್ರತ್ಯಾಭಿಜ್ಞಾಮತವನ್ನು ಅರಿತೆ, ಪಾಂಚರಾತ್ರ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ, ಕಾಪಾಲಿಕ, ಮತಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಏನಾದರೇನು? ಶ್ರೀಕ್ಷೇಷ್ಠಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ ನಿನ್ನ ಮಹತ್ತ್ವ ಇದುವರೆವಿಗೂ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕದೆ ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ. ನನ್ನ ಕಣ್ತೆರೆಸು, ಉದ್ಧರಿಸು.

ಚಂ||ಕ್ಷಣಿಕನೋ ಶೂನ್ಯನೋ ಪಶುವೋ ಪಾಶವೋ ಕರ್ಮವೋ ಕಾರಣಾತ್ಮನೋ
ಅಣುವೋ ಸಮಸ್ತ ಸತ್ತ್ವಗುಣಪೂರ್ಣನೋ ಸರ್ವಗುಣ ಪ್ರಧಾನನೋ
ಗುಣರಹಿತಾತ್ಮನೋ ಶಿವನೋ ಕೇಶವನೋ ಭವನೋ ಎನಲ್ ಜಗತ್
ಕ್ಷಣಿಕಮೋ ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮ(ಕ)ನಿ ಶಾಶ್ವತ ನೀಂ ಗರಕಂಠ ಶಂಕರಾ ||89||

ಅರ್ಥ: ವಿಷಕಂಠನಾದ ನೀನು ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವರೂಪ, ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮಕ; ಈ ಜಗತ್ತು ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದು. ನೀನು ಕ್ಷಣಿಕ, ಶೂನ್ಯ, ಪಶು, ಪಾಶ, ಕರ್ಮ, ಕಾರಣಾತ್ಮ, ಅಣು-ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಸತ್ತ್ವಗುಣ ಸಂಪೂರ್ಣನಾದವನು, ಸರ್ವಗುಣ ಪ್ರಧಾನನಾದವನು, ಗುಣರಹಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿವ, ಕೇಶವ, ಭವ ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ.

ಶಾ|| ೧|| ನಾನಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲುಪಾರ್ಜಿಸಿದ ಕರ್ಮಂ ಮೀರಲೆಂತಪ್ಪದಂ
 ತಾನಂತ ವ್ಯಥೆಯೊಳ್ ಬಳಲ್ದು ಸಮೆದೆಂತಿನ್ನಾದರುಂ ದುಷ್ಠಿಯ
 ಧ್ಯಾನಂ ಮಾಡೆನೆನುತ್ತೆ ಚಿತ್ತದೊಳು ಸಂಕಲ್ಪಂ ಮಾಡಿದೆಂ ಶಂಕರಾ
 ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಲೈ ಗರಪುರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||90 ||

ಅರ್ಥ: ಶಂಕರನೇ! ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಎತ್ತಿದ ನಾನಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಕರ್ಮಭಾರಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊನೆಗಾಣದ ವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಳಲಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದಾದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿ ವ್ಯಥೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಂಕಲ್ಪವು ಈಡೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ|| ೧|| ಕ್ಷಯಿಸಲ್ ಸಂಚಿತಪುಣ್ಯ ಸಂಚಯ ಮಿಂದುವಲಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಮಹೀಚಕ್ರದೊಳ್
 ವಿಯದರ್ಕಾಶುಗ ವಹ್ನಿ ವಾರಿ ಪೃಥಿವೀ ಸಸ್ಯಾನ್ನವೀರ್ಯಂ ಕ್ರಮೋ
 ದಯಮಂ ತಾಳ್ವರಖಂಡಪುಣ್ಯರನಿಶಂ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮರ್ ಪದ
 ದ್ವಯಚಿತ್ತೋಖ್ಯವನಾಂತು ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದಾವೃತ್ತಿಹೀನಗಡಾ ||91||

ಅರ್ಥ: ಪುಣ್ಯವಂತರು ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ರಾಶಿಯು ಕರಗಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಕಾಶ ಸೂರ್ಯ ವಾಯು ಅಗ್ನಿ ಜಲ ಮಣ್ಣು ಸಸ್ಯಗಳು ಆಹಾರ ವೀರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಖಂಡವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರಾದರೋ ನಿನ್ನ ಪದದ್ವಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೋಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಪುನಃ ಜನ್ಮವೆತ್ತದೆ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುತ್ತಾರಲ್ಲವೆ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರನೇ!

ಮ||೧|| ಹವಿಭುಗ್ ಜ್ಯೋತಿವಳಕ್ಷಪಕ್ಷಮಮಲೋದಗ್ಯಾನಮಂ ಕಾಲಮಂ
 ದಿವದೊಳ್ ಪೋ ಗತಿವಾಹಕರ್ ಕರೆದುಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ
 ಛವಿಯಂ ಮೀರಿ ಲಸತ್ತಟಿನ್ನಿಭವಿರಾಡ್ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಳಂ ಪೊಕ್ಕು ಬ್ರ
 ಹ್ಮವಿದರ್ ಶಾಶ್ವತಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆವರೈ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||92||

ಅರ್ಥ: ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರನೇ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಅಗ್ನಿ, ಬೆಳಕು, ನೀರು ಮೊದಲಾದವು

ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಲವನ್ನು, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊಳೆಯುವ ಮಿಂಚಿನಂತಹ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಳವನ್ನು ಸೇರಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉ|| ಜ್ಞಾನಮೋ ಕರ್ಮಮೋ ವಿಮಲ ಭಕ್ತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾರ್ಗಮೋ ನಿನ್ನನಾವಗಂ
ಧ್ಯಾನವ ಮಾಳ್ವವಂಗೆ ಸುಪಥಂ ಮನಸಾ ವಚಸಾ ನಮಾಮಿ(ಯೆಂ)
ದಾ ನವನೀತಚಿತ್ತನೆನಲಾಗಲೆ ರಕ್ಷಿಸಲೈದುವೈ ತೆದಾ
ಕ್ಷೀಣ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿನುಮಾಧವ ಶಂಕರಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||93||

ಅರ್ಥ : ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಮಾರ್ಗವೋ, ಕರ್ಮಯೋಗದ ಮಾರ್ಗವೋ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಮಾರ್ಗವೋ, ಯಾವುದಾರೂ ಸರಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನ್ನ ನಾಮಗಳನ್ನೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಓ! ಕ್ಷೇತ್ರಕಂಠೇಶ್ವರಾ! ಶಂಕರಾ! ಉಮಾಧವನೇ! ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ! - ಎಂದು ಆ ನವನೀತಚಿತ್ತ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಆ ಕೂಡಲೆ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಧಾವಿಸಿಬಂದೆಯಲ್ಲವೆ, ನಂಬುಂಡೇಶ್ವರಾ!

ಚಂ|| ಬೆಳೆದುದು ಭಕ್ತಿಕಲ್ಪಲತೆ ಮನ್ಮನಮೆಂಬ ಗೃಹಾಂಗಣಾಂತದೊಳ್
ಮೊಳೆತುದು ನಿತ್ಯಮುಂ ತವಕೃಪಾರಸಜೀವನದಿಂ ಪ್ರಪೋಷಿತಂ
ತಳೆದುದು ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಸುಮಮಂ ಗಡ ಸಂಸೃತಿಚಕ್ರಮುಕ್ತಿಸ
ತ್ಪಲವನೆ ತಾಳ್ವವೋ ಪೊರೆಹರಾ! ಗರಕಂಧರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ||94||

ಅರ್ಥ : ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮನೆಯ ಅಂಗಣದೊಳಗಡೆ ನಿನ್ನ ಕುರಿತಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪಲತೆ ಒಡಮೂಡಿ ಕುಡಿ ಚಾಚಿದೆ. ಆ ಬಳ್ಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾರಸವೆಂಬ ನೀರೆರೆದು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಾಗಿ ಚಿಗುರೊಡೆದು ಹಬ್ಬುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಶಾಂತಿಯೆಂಬ ಹೂ ಅರಳಿದೆ. ಇದು ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಚಕ್ರದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸತ್ಪಲವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರ ಮುನ್ನೂಚನೆಯಲ್ಲವೆ! ಇಂತಿರುವಾಗ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಕಾಪಾಡು, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ! ನೀನಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಇನ್ನಾರಿದ್ದಾರೆ ?

ಮ||೧|| ಕಲಿಕಾಲಂ ಗಡ ಪಶ್ಚಿಮೋರ್ವರೆಗಯಃಕಾಲಂ ಲಯೋಕಾಲಮಾ
 ಗಲಘು ಧ್ವಾಂತದೋಳಾತ್ಮತತ್ಪರರಿಹಾಮುತ್ರೈಕ ಸನ್ಮಾರ್ಗಮಂ
 ತಿಳಿಯರ್ ದುಷ್ಪಥಗಾಮಿಗಳ್ ಧನಮದೋನ್ಮತ್ತರ್ ಜನಪ್ರಾಣ ಸಂ
 ಕುಲಹಿಂಸಾಪರರೆಂದು ಪೊಂದುವರು ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಮಂ ||95||

ಅರ್ಥ: ಈಗ ಕಲಿಗಾಲ. ಭೂಮಂಡಲದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣದಂಥ
 ದುಷ್ಕಾಲ ಕಳೆದು ಚಿನ್ನದಂಥ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಆದರೆ,
 ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಜನರು ಇಹ-ಪರಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು
 ತಿಳಿದು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಜನರು ಇಂಥ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ
 ದಟ್ಟವಾದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ, ದುರ್ಮಾರ್ಗ
 ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಧನಮದದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಜ್ಜನರನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಿ
 ಸಂಕುಲವನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಾದರೂ ಹೇಗೆ
 ದಕ್ಕಿತು?

ಶಾ|| ೧|| ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಲಯಂ ಸ್ಥಿರಂ ಜನನಮೆಂದೆಂತಾದುದೋ ಮೂಲಮಂ
 ನಾವೆಮ್ಮಿಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಯಿಂದರಿಯೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಾನಪ್ರಮಾ
 ಣಾವಿಭೂತ ಸುತತ್ವಮೇ ನಿಜಮೆನಲ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವಿದ್ವಾಂಸರಾ
 ಭಾವಾತೀತಪ್ರತಿಪ್ರಮಾಣಮರಿಯರ್ ಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ ||96||

ಅರ್ಥ: ಈ ವಿಶ್ವದ ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಯಿತು, ಅದು ಹೇಗೆ
 ಈಗ ಇರುವಂತೆ ಇದೆ? ಮುಂದೆ ಯಾವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ
 ಎಂಬುದರ ಮೂಲಕಾರಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರಿತರೆ
 ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ ತತ್ತ್ವವು ಸರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆನ್ನುವ
 ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಭಾವಾತೀತವಾದ ವೇದ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಜ್ಞಾನವು
 ಇಲ್ಲವಲ್ಲ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಮ||೧|| ಶಿವ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯನಾಂತು ಭೂತಚಯ ಭೀಷೋದೇತಿ ಸೂರೋ ಮರುತ್
 ಪವತೇ ಎಂಬುದರಿಂ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಮಂತೀ ವಿಶ್ವವಿಶ್ವಂಭರೋ
 ದ್ಭವಜಂತು ಪ್ರಚಯಂಗಳಂ ಪೊರೆಯುತಿರ್ಪಲೋರ್ವನಂ ಕ್ಷುದ್ರನಂ
 ತವಪಾದಾಂಬುಜಭಕ್ತನಂ ಪೊರೆವುದೇಂ ಕಷ್ಟಂ ಹರಾ ಶಂಕರಾ||97||

ಅರ್ಥ: “ಭೀಷೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋ ಮರುತ್ ಪವತೇ” (ಅವನ ಭಯಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ, ಮಾರುತ ಬೀಸುತ್ತಾನೆ) ಎಂಬ ವೇದವಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಶಿವನೇ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಂಚಭೂತಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಲಹುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದು ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜಗಳನ್ನು ನೆರೆನೆಂಬಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವವನಾದ, ಅಲ್ಪನಾದ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟವಾದೀತೇ? ಹರನೇ! ಶಂಕರನೇ!

ಮ||೧|| ಚತುರಾಸ್ಯಂ ಛಾಂದಸಂ ಶ್ರೀಪತಿಯನವರತಶ್ರೀಪ್ರಮುಗ್ಧಂ ಸುರೇಶಂ
 ದಿತಿಜಾಧೀಶಪ್ರಭೀತಂ ಯಮನುರುಪುರಧ್ವಂಸಿಭೀತಂ ತಮಿಸ್ರಾ
 ಪತಿ ಸೂರ್ಯರ್ ರಾಹುಭೀತರ್ ವರುಣಪವನವೈಶ್ವಾನರರ್ ತಾವೇ ನಿ
 ನ್ನಾಣತಿಯಂ ತಾಳ್ವಿರ್ಪರೈ ನೀಂ ರಕ್ಷಿಸು ಗ(ರ)ಪುರಾಧೀಶ್ವರಾ ಕ್ಷೇಳಕಂಠಾ
 119811

ಅರ್ಥ: ಚತುರ್ಮುಖಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾದರೋ ವೇದರಾಶಿಯೊಂದನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ವೇದಜಡನಾಗಿ ಮರುಳಾದವನು. ವಿಷ್ಣುವೋ ಸದಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡಿರುವವನು. ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೋ ದೈತ್ಯಾಧೀಶನಿಂದ ಸದಾ ಭೀತಿ. ಯಮನು ತ್ರಿಪುರಧ್ವಂಸಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಭಯಗೊಂಡವನು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ರಾಹುಗ್ರಹದ ಭೀತಿ. ವರುಣ ವಾಯು ಅಗ್ನಿಗಳು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಡೆಯುವವರು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶರಣ ಹೋಗಲು ನೀನೊಬ್ಬನಲ್ಲದೆ ಅವರಾರೂ ತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ನೀನೊಬ್ಬನೆ ನನ್ನ ರಕ್ಷಕ, ಪ್ರಭೋ! ಶ್ರೀಕ್ಷೇಳಕಂಠೇಶ್ವರಾ!

ಉ|| ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಸದ್ಗುಣಗಣಾಶ್ರಯ ಶಂಕರ ಘಾಲನೇತ್ರ ವಿ
 ದ್ವಸ್ತ ಮನೋಜ ಭೂಜನಸುರಾಸುರ ರಾಜಕೀರಿಟ ಕೋಟಿ ವಿ
 ನ್ಯಸ್ತ ಪದಾಬ್ಜ ಸಂಯಮಿವರೇಣ್ಯ ಶರಣ್ಯ ಸುಪುಣ್ಯ ಮೂರ್ತಿನಾ
 ನೀ ಸ್ತವಮಂ ತ್ವದೀಯಪದಕರ್ಪಿಸಿದೆಂ ಹರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ 119911

ಅರ್ಥ: ಸ್ವಸ್ತಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಸಮಸ್ತ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವವನೇ, ಹಣೆಗಣ್ಣನೇ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ದ್ವಂಸ ಮಾಡಿದವನೇ, ಮನುಷ್ಯರು ದೇವತೆಗಳು ರಾಕ್ಷಸರು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ರಾಜರುಗಳಾದವರ ಕೀರಿಟವಿಟ್ಟು

ತಲೆಗಳು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಬಳಿ ಬಾಗಿವೆ. ಸಂಯಮಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಶರಣು ನೀಡುವವನೇ, ಅಕಳಂಕನಾದ ಸುಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ನಾನು ಈ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಇದೋ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಪ್ಪಿಸಿಕೋ ಪ್ರಭುವೇ!

ಚಂ|| ಮೃದುಪದಬಂಧುರಂ ಗುಣಗಣಾಂಚಿತಮುತ್ತಮಧರ್ಮ ಸಂಗತಂ
ಮಧುರವಚೋವಿರಾಜಿತಮಲಂಕೃತಮುಂ ರಸಭಾಸಿತಂ
ಹೃದಯವಶೀಕೃತಂ ಸುಕವಿತಾವನಿತಾ ತನುಜಾತೆಯಂ ಸುಖ
ಪ್ರದ ನಿನಗಿತ್ತಿ ಹೆಂ ಗ್ರಹಿಪುದೀಶ್ವರ ಶಂಕರ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ ||100||

ಅರ್ಥ: ಹೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ! ನನ್ನ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿರುವ ಈ ಕವಿತಾ ಕನ್ಯೆಯು ಮೃದುವಾದ ಪದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ರಸ-ಭಾವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ತೋಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹೇ ಸುಖಪ್ರದಾಯಕನೇ! ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಈ ನನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರ ಕವಿತಾ ತನುಜಾತೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಸ್ವೀಕರಿಸು, ಚಂದ್ರಶೇಖರಾ!

ಮ||೧|| ರಸನಾಗ್ರಸ್ಥಿತವಾರಿಜಾಸನವಧೂಪಾದಸ್ಪುರನ್ನೂಪುರ
ಪ್ರಸರನ್ಮಂಜುಳನಾದ ಸನ್ನಿಭಸಮುಚ್ಚೃಂಭದ್ವವಚೋಗುಂಭನಾ
ವಸಥಂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡಾಂಧ್ರ ಕವಿತಾವಾಗೀಶ್ವರಂ ಸರ್ವಶಾ
ಸ್ತ್ರ ಸಮುದ್ಭಾಸಿತ ಚೇತಸಂ ಬುಧವರಂ ಶ್ರೀಕಂಠಶರ್ಮಾಹ್ವಯಂ
||101||

ಅರ್ಥ: ಈ ಶ್ರೀಶಿವಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಲಿಕೆಯ ರಚಯಿತನಾದ ಶ್ರೀಕಂಠ ಶರ್ಮನ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರಸ್ವತಿಯು ನೆಲೆಸಿದ್ದು, ಅವಳು ಧರಿಸಿರುವ ಕಾಲ್ಗಿಜ್ಜೆಗಳು ಅಲುಗಾಡಿದರೆ ಹರಡುವ ಮಂಜುಳ ನಾದಕ್ಕೆ ಸರಿಗಟ್ಟುವ ಸುಂದರ ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಮಾಲೆಗಳಿಗೆ ಇವನು ನೆಲೆಮನೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಇವನು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿತಾವಾಗೀಶ್ವರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿರುವ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಬುದ್ಧಿಯು ಶ್ರೀನಂಜುಡೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಧಳಧಳ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ.

ಮ||೧|| ನುತ ಸತ್ಯಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರ ಸಂಭವನುಮಾಪಸ್ತಂಬನುಂ ಪಾರ್ವತೀ
ಪತಿಪಾದಾಂಬುಜಭೃಂಗನುಂ ಸುಕವಿತಾ ವಿದ್ಯಾಧರಂ ಲೋಕವಿ

ಶ್ರುತಚಾರಿತ್ರ ನುಮಾಮಹೇಶಶಕತಂ ಸೋಮಾರ್ಕತಾರಂಬರಂ
ಕ್ಷತಿಯೋಳ್ ನಿಲ್ಲವೊಲೈದೆ ತಾಂ ರಚಿಸಿದಂ ಶ್ರೀಕಂಠಶರ್ಮಾಹ್ವಯಂ

||102||

ಅರ್ಥ: ಈ ಶ್ರೀಕಂಠ ಶರ್ಮನು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಆಪಸ್ತಂಬ ಋಷಿಯ ಸೂತ್ರಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸದಾಚಾರಿಯು, ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯಾದ ಶಂಕರನ ಪಾದಾಬ್ಜಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ದುಂಬಿಯು, ಸುಕವಿತಾ ವಿದ್ಯಾಧರನು, ಜಗತ್ತಿನ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಂತೆ ಸನ್ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು. ಇಥವನು ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇರುವವರೆಗೂ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಹ ಈ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ಶತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಿದನವರತ ನತಸುರವರನರಪ ಪರಿವೃಥ ಕಿರೀಟಕೋಟಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ
ಪ್ರಭಾ ಮಂಜುಳಮಂಜರೀಪುಂಜಪಿಂಜರಿ ಪದಾಂಬುಜ ಶ್ರೀಗರಳಪುರೀಶ್ವರ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಾ ಸಮಾಸಾದಿತ ಚತುರ್ವಿಧ ಕವಿತಾ
(ಎ) ಚ(ಕ್ಷ)ಣನುಂ ಸರ್ವಭಾಷಾವಿಶೇಷ ಶೇಮುಷೀವಿಚಕ್ಷಣನುಮಪ್ಪ
ಶುಂಡಾಲಫಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠಮನೀಷಿಯಿಂ ವಿರಚಿತಮಾದ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕಂ ಸಮಾಪ್ತಂ|| ಭದ್ರಂ ಭೂಯಾತ್ ||

ಅರ್ಥ: ಸದಾ ಕಾಲವೂ ನಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ದೇವತೆಗಳು, ರಾಜರುಗಳು ಧರಿಸಿದ ಕಿರೀಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಪಾದಪದ್ಮಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕರುಣೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಚತುರ್ವಿಧ ಕವಿತಾ ವಿಚಕ್ಷಣನೂ ಸರ್ವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನೂ ಆಗಿರುವ ಶುಂಡಾಲಫಲ್ಲಿ (ಸೊಂಡೆಕೊಪ್ಪ) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ ಶತಕವು ಸಮಾಪ್ತವಾದುದು||

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

(ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಾನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಪ್ರೊ| ಕೈದಾಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಗಣೇಶ ಮತ್ತು ನೆಲಮಂಗಲ ವಿಶ್ವನಾಥ)

